V o o r j a a r s n o t a W e s t e r v o o r t 2 0 2 5

Versie 20-5-2025

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**
Inleiding Voorjaarsnota 2025 ..... **4**
Programma 1 – Bestuur **7**
Inleiding 7
1.1 Externe ontwikkelingen 7
1.2 Wat willen we bereiken 8
1.3 Nieuwe wensen 9
1.4 Welke externe partijen dragen hieraan bij 9
1.5 Wat gaat het kosten 10
Programma 2 - Maatschappij **14**
Inleiding 14
2.1 Externe ontwikkelingen 15
2.2 Wat wil de gemeente bereiken 16
2.3 Wat gaat de gemeente daarvoor doen 17
2.4 Wensen/Keuzemogelijkheden 19
2.5 Welke externe partijen dragen hieraan bij 22
2.6 Wat gaat het kosten 23
Programma 3 – Omgeving **28**
Inleiding 28
3.1 Externe ontwikkelingen 28
3.2 Wat gaan we daarvoor doen 32
3.3 Nieuwe Wensen 38
3.4 Wat gaat het kosten 40
Bijlage 1: Visie & Missie college Gemeente Westervoort **45**
Bijlage 2: Totaaloverzicht Autonome ontwikkelingen **46**
Bijlage 3: Totaaloverzicht Speerpunten en Wensen **48**
Bijlage 4: Voorlopig goedgekeurde kostenbesparing **50**
Bijlage 5: Voorlopig goedgekeurde belastingen **51**
Bijlage 6: Investeringskredieten **52**

Samenvatting

	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo voor begrotingsbehandeling	960.000	-2.517.000	-2.296.000	-1.518.000	-620.000
Amendementen begroting	0	0	0	0	0
Begrotingsaldo	**960.000**	**-2.517.000**	**-2.296.000**	**-1.518.000**	**-620.000**
Structurele gevolgen Najaarsnota 2024	451.000	788.000	739.000	446.000	446.000
Decembercirculaire 2024	25.000	45.000	82.000	306.000	306.000
Bijdrage GMR (raad december)	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
Bestuurskracht (opleidingen) (raad december)	-5.000				
Hekwerken voor banners (raad december)	-13.000				
Woonzorgvisie inclusief dekking (raad januari)	0				
Saldo voor Voorjaarsnota 2025	**1.410.500**	**-1.691.500**	**-1.482.500**	**-773.500**	**124.500**

Ontwikkeling resultaten 2025-2029

Saldo voor Voorjaarsnota 2025	**1.410.500**	**-1.691.500**	**-1.482.500**	**-773.500**	**124.500**
Gevolgen Voorjaarsnota 2025					
Autonome ontwikkelingen:					
Voorjaarsnota Rijk	586.000	1.847.000	1.795.000	597.000	660.000
Programma 1 (excl decembercirculaire)	-280.609	447.201	600.201	557.201	172.201
Programma 2	-852.218	-1.230.718	-686.051	-617.051	-939.051
Programma 3	-195.317	-25.650	-15.650	-15.650	-15.650
Saldo Voorjaarsnota na autonome ontwikkelingen *	**668.356**	**-653.667**	**211.000**	**-252.000**	**2.000**
Overige ontwikkelingen:					
Speerpunten **	-25.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Wensen/keuzemogelijkheden **	0	-267.333	-88.607	146.900	484.533
Saldo Voorjaarsnota 2025 incl. wensen en speerpunten	**643.356**	**-936.000**	**107.393**	**-120.100**	**471.533**

Door middel van een aantal dekkingsmaatregelen uit het project Westervoort financieel gezond 2026 verbeteren de saldi in de verschillende jaren:

Na Voorjaarsnota voor maatregelen	**643.356**	**-936.000**	**107.393**	**-120.100**	**471.533**
Effecten van voorlopig goedgekeurde kostenreductie***		1.037.767	1.045.267	1.032.067	1.025.867
Effecten van voorlopig goedgekeurde belastingen****		762.108	762.108	762.108	762.108
Saldo van de voorjaarsnota na dekkingsmaatregelen		**863.875**	**1.914.768**	**1.674.075**	**2.259.508**

Er is een aanname verwerkt in programma 1 over de gevolgen van de voorjaarsnota van het Rijk. De exacte gevolgen van de meicirculaire zullen daarna zo spoedig mogelijk volgen.

*Bijlage 2	Autonomen ontwikkelingen
**Bijlage 3	Wensen en speerpunten
***Bijlage 4	Voorlopig goedgekeurde kostenreductie
****Bijlage 5	Voorlopig goedgekeurde belastingen

Inleiding Voorjaarsnota 2025

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2025. Een Voorjaarsnota die inzicht geeft in de positie van de gemeente Westervoort, zowel financieel als inhoudelijk qua opgaven en ambities. Het is echter ook een Voorjaarsnota die inzicht geeft in de afhankelijkheden die de gemeente Westervoort heeft ten opzichte van ontwikkelingen die we niet in de hand hebben maar waar we wel voor staan. En het grote effect hiervan op onze financiële (en inhoudelijke) mogelijkheden.

We noemen bijvoorbeeld de financiële ontwikkelingen zoals de lange (on)zekerheid met betrekking tot het Ravijnjaar 2026, het in 2025 gestarte proces om te komen tot bezuinigingsmaatregelen voor een sluitende begroting, de gedeeltelijke compensatie vanuit de Voorjaarsnota van het Rijk die recent bekend geworden is. Wij zien tevens ontwikkelingen met betrekking tot de woningnood, stikstof, stijgende kosten, de opvang van (Oekraïense) vluchtelingen en statushouders, klimaat- en duurzaamheidopgaven waar we ook aan landelijke verplichtingen, naast onze eigen ambities, moeten voldoen en de sociaal maatschappelijke opgaven die zeker niet kleiner worden.

Daarnaast hebben we ook onze bestuurlijke ontwikkelingen; het college en de gemeenteraad van Westervoort hebben een stap naar voren gezet in het uitspreken van de keuze voor één grote Liemerse gemeente. In de wetenschap dit niet alleen te kunnen realiseren en dat dit naast goede wil en intenties ook tijd en concrete besluiten vraagt, maar wel met het vizier op de lange termijn en het belang van het dorp; de inwoners en ondernemers van Westervoort. Tegelijkertijd blijven wij voortbouwen aan de gemeente Westervoort en de uitdagingen als ook de ambities waar we voor staan. We willen een gezonde, betrouwbare en ambitieuze gemeente zijn en blijven.

Op deze manier hebben we ook gekeken naar de Voorjaarsnota 2025 en de maatregelen die we hebben moeten nemen om tot een sluitende begroting in 2026 te komen. Er is nadrukkelijk voor gekozen, gelet op de langere termijn voor een gezond Westervoort waar ook nog geïnvesteerd kan worden, om ruimte te houden in de gemaakte keuzes. We moeten fors bezuinigen, onder meer gelet op de onzekerheden in de Rijksbijdrage, de autonome ontwikkelingen en risico's ten aanzien van stijgende kosten. Maar ook om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen en om investeringen in het belang van Westervoort te kunnen blijven doen. We denken hierbij aan de sportvelden, woningbouw en preventie in het sociaal domein.

We zijn vroegtijdig aan de slag gegaan met de opgaven voor deze Voorjaarsnota. Mede in het licht van het ravijnjaar 2026, die ondanks de demping door het Rijk nog steeds een forse impact op onze gemeentebegroting heeft. Financiën en gebrek aan menskracht dwingen ons na te denken over de toekomst. Daarvoor heeft het college enkele uitgangspunten gedefinieerd waarlangs we de zogenoemde meetlat hebben gelegd om keuzes te kunnen en moeten maken:

- duurzaam, toekomstbestendig beleid
- gericht op goed leven in Westervoort
- goede verdeling van financiën
- vertrouwen in de kracht van de inwoner/samenleving
- oog voor het klimaat
- mogelijkheden om te blijven investeren in de samenleving

In de keuzes die gemaakt zijn en die ter beoordeling aan de gemeenteraad voorliggen, heeft het college getracht tot overwegingen te komen die de kernwaarden van ons dorp overeind houden. Onze missie en visie is verder uitgewerkt en zijn weergegeven in bijlage 1 bij deze Voorjaarsnota.

Een belangrijke boodschap is dat we met het merendeel van de maatregelen vooral beogen op een andere manier te kijken naar hoe we zaken hebben vormgegeven; wat kunnen we anders doen om hetzelfde en wellicht zelfs meer te bereiken? Wat kan er gebundeld worden, waar wordt de focus op gelegd? Hier sluiten we ook aan bij de doorontwikkeling binnen de organisatie. Resultaatgericht werken en sturen. We vragen veel van onze partners. Dat gesprek willen we ook met elkaar aangaan. Zowel intern als extern. We zullen keuzes moeten maken en ruimte moeten creëren om te kunnen (blijven) investeren in de toekomst van Westervoort.

Er is al eerder aan gerefereerd; deze Voorjaarsnota omvat zowel autonome ontwikkelingen als enkele investeringsvraagstukken en bezuinigingsmaatregelen, inclusief inkomstenverhogingen. Hiermee is nadrukkelijk gekeken naar een zo evenwichtig mogelijke financiële begroting voor de toekomst. Tegelijkertijd hechten wij eraan (gelet op de ontwikkelingen in Den Haag, de demping van het ravijnjaar maar ook de onzekerheid in het vervolg van de landelijke besprekingen, ook samen met de VNG) te noemen dat deze Voorjaarsnota 2025 in opmaat naar de begroting 2026 opgesteld is op basis van de kennis anno mei 2025. We kunnen niet uitsluiten dat richting de begroting 2026 op basis van nadere analyses en meer informatie vanuit bijvoorbeeld de mei- en septembercirculaire wijzigingen ten opzichte van deze Voorjaarsnota 2025 in de begroting opgenomen zullen moeten worden.

Net als vorig jaar wordt een Voorjaarsnota voorgelegd waarin keuzes gevraagd worden om een gezonde financiële begroting te behouden. Er is gekozen voor het daar waar mogelijk ontzien van het maatschappelijk veld (sport, cultuur en wijken), onderhoud groen en wegen in het kader van een aangenaam woon- en leefklimaat en behoud van voorzieningen alsmede overeind houden van enkele investeringen voor de toekomst zoals de uitvoeringsagenda mobiliteit. Dit betekent dat eveneens gekozen is voor het verhogen van de belastingen ten einde tot een sluitende begroting te komen die naar de toekomst toe de voorzieningen voor Westervoort kan behouden.

In de Voorjaarsnota zijn de ontwikkelingen meegenomen, is zoveel mogelijk beleidsarm verwerkt en zijn de maatregelen Financieel Gezond (gemeentefinanciën op orde) meegenomen. In de bijlagen zijn de keuzes die gemaakt zijn nader weergegeven, inclusief een weergave van maatregelen die als niet wenselijk of niet uitvoerbaar geacht worden in samenspraak met andere keuzes of ambities. Al met al is het een behoudende Voorjaarsnota geworden, gericht op een toekomstbestendig Westervoort.

Financieel (totaal)overzicht inclusief financieel gezond

	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo voor begrotingsbehandeling	960.000	-2.517.000	-2.296.000	-1.518.000	-620.000
Amendementen begroting	0	0	0	0	0
Begrotingsaldo	**960.000**	**-2.517.000**	**-2.296.000**	**-1.518.000**	**-620.000**
Structurele gevolgen Najaarsnota 2024	451.000	788.000	739.000	446.000	446.000
Decembercirculaire 2024	25.000	45.000	82.000	306.000	306.000
Bijdrage GMR (raad december)	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
Bestuurskracht (opleidingen) (raad december)	-5.000				
Hekwerken voor banners (raad december)	-13.000				
Woonzorgvisie inclusief dekking (raad januari)	0				
Saldo voor Voorjaarsnota 2025	**1.410.500**	**-1.691.500**	**-1.482.500**	**-773.500**	**124.500**
Gevolgen Voorjaarsnota 2025					
Voorjaarsnota Rijk	586.000	1.847.000	1.795.000	597.000	660.000
Programma 1 (excl. Decembercirculaire)	-280.609	444.201	591.201	548.201	163.201
Programma 2	-852.218	-1.430.718	-676.051	-381.551	-398.551
Programma 3	-220.317	-104.983	-120.257	-110.250	-77.617
Na Voorjaarsnota voor maatregelen	**643.356**	**-936.000**	**107.393**	**-120.100**	**471.533**
Effecten van voorlopig goedgekeurde kostenreductie***		1.037.767	1.045.267	1.032.067	1.025.867
Effecten van voorlopig goedgekeurde belastingen****		762.108	762.108	762.108	762.108
Saldo van de voorjaarsnota na dekkingsmaatregelen		**863.875**	**1.914.768**	**1.674.075**	**2.259.508**

Programma 1 – Bestuur

Inleiding

Het programma Bestuur gaat over de relatie van de gemeente met inwoners, ondernemers, medewerkers en samenwerkingspartners. Het gaat om overheidsparticipatie (het ondersteunen van initiatieven vanuit de bevolking en bedrijfsleven), dienstverlening, de samenwerking met andere gemeenten en organisaties, het creëren van een veilige omgeving voor inwoners en bedrijven. En om een financieel gezonde huishouding en de bedrijfsvoering van de eigen (ambtelijke) organisatie.

Binnen dit programma vallen onder andere de werkzaamheden die ondersteunend zijn aan de gemeentelijke taken uit de programma's 2 en 3, zoals communicatie, participatie, juridische zaken en dienstverlening. Onder dienstverlening vallen de publieksbalies/Burgerzaken, het telefonisch klant contact centrum, de website en sociale media. Daarnaast vallen het financiële beleid van de gemeente, de ontvangsten vanuit het gemeentefonds, de lokale lasten zoals OZB, leges en heffingen en de reserves onder dit programma.

Verder omvat dit programma de werkzaamheden die passen bij de verantwoordelijkheid van de gemeente voor openbare orde en veiligheid. Met de veiligheidspartners (veiligheidsregio, politie, brandweer, openbaar ministerie), inwoners en bedrijven wordt binnen dit programma samengewerkt aan de veiligheid in de gemeente. Prioriteiten in het lokale veiligheidsplan zijn: zorg & veiligheid, ondermijning, digitale veiligheid en crisisbeheersing.
De gemeente wil een betrouwbare, transparante en financieel gezonde partner zijn voor inwoners, ondernemers en (overheids)instellingen. De speerpunten in dit programma dragen bij aan het realiseren van een goede dienstverlening aan en samenwerking met onze inwoners en partners.

1.1 Externe ontwikkelingen

Winstwaarschuwing stijging energielasten vanwege geopolitieke spanningen.

We zien dat door geopolitieke spanningen en deels ook de handelsoorlog de energieprijzen weer stijgen. Zie: https://nos.nl/artikel/2555709-gasprijs-stijgt-tot-voorbij-het-prijsplafond-van-2023. Ook zien we dat de netwerkkosten stijgen door forse netwerkinvesteringen vanwege capaciteitstekorten op het stroomnetwerk door de energietransitie.

We hebben een contract via de GMR waarin we 100% groene en lokaal opgewekte stroom en gas inkopen. Dit contract is meerjarig ingekocht en er zit aan het groene gas een meerjarencontract vast dat elke jaar de prijs van gas met een paar cent verhoogt. In lijn met de stijging committeert de gemeente zich ook aan verminderen van verbruik door verduurzaming zie 2.4.1.d. Duurzaamheid maatregelen en besparing energielasten. Voor Westervoort geldt op dit punt aanvullend dat een groot deel van het vastgoed gekoppeld is aan het warmtenet. De energielasten voor het warmtenet blijven na de energiecrisis op een hoog niveau hangen ten opzichte van gas en elektra.

Stijgende kosten raken meteen de exploitatie van bijvoorbeeld maatschappelijk vastgoed, pompgemalen en openbare verlichting. Met de kennis van februari / maart 2025 zien we dat er voor 2026 een lichte stijging wordt verwacht, maar er is al 60% van de inkoop van gas en stroom vastgeklikt. De overige 40% moet nog vastgeklikt worden. Het effect wordt nu nog niet als fors verwacht maar over de langere termijn naar 2027 en 2028 kan dat wel meer effect hebben. De ontwikkelingen worden op de voet gevolgd, maar het is verstandig nu al maatregelen te treffen door middel van verduurzaming maar wellicht ook het risico op te nemen in de risicoparagraaf.

Informatisering en de digitale samenleving
Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet open overheid", de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid” nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente daarin moet meebewegen.

Het beveiligen van informatie is essentieel voor het functioneren en de betrouwbaarheid van de gemeente. In de afgelopen periode zijn met name de risico’s rondom ransomware toegenomen. Om goed in te kunnen blijven spelen op alle ontwikkelingen, uitdagingen en bedreigingen in relatie tot de toenemende afhankelijkheid van ICT-middelen is het te verwachten dat er structureel beduidend meer financiële middelen nodig zijn in de komende periode. In het licht van de financiële mogelijkheden is er gekozen voor het minimale scenario van de I&A-visie. Dit betekent dat met name op het vlak van innovatie geen investeringen mogelijk zijn.

Artificial Intelligence (AI)
De komende jaren komt er vanuit de Digital Decade veel nieuwe Europese wet- en regelgeving op gemeenten af. Inmiddels is er een Europese Ai-verordening van kracht die voor gemeenten verantwoordelijkheden meebrengt op het gebied van Ai-gebruik. De gemeente volgt hierbij de handreikingen vanuit de VNG. Het ontbreken van voldoende aandacht en capaciteit op dit thema lijkt langzamerhand niet meer houdbaar. Intussen is er in verband met de financiële positie van de gemeente ook geen mogelijkheid om hier op dit moment een capaciteitsvraag voor neer te leggen. Dat betekent dat er vooralsnog voor wordt gekozen om de ontwikkelingen zo goed als mogelijk te volgen en nog geen extra inspanning te doen op het gebied van AI. Het is niet uit te sluiten dat de noodzaak voor specialisatie en actieve regulatie en begeleiding van Ai-implementatie en -gebruik binnen de organisatie de komende jaren tot een extra capaciteitsvraagstuk zal leiden.

1.2 Wat willen we bereiken
De gemeente is een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.
Elk contact met de gemeente draagt bij aan het welzijn en de veiligheid van inwoners, het vestigingsklimaat voor bedrijven en het (herstel van) vertrouwen in de overheid. De gemeente is daartoe een transparante organisatie, die zijn informatiehuishouding en informatieveiligheid op orde heeft.
De manier waarop de dienstverlening, communicatie, participatie en de aandacht voor veiligheid (digitaal en fysiek) zijn georganiseerd draagt hieraan bij.
De gemeente heeft een visie op dienstverlening. In de gemeentelijke organisatie worden de vier uitgangspunten uit de Visie op dienstverlening (‘inwoner centraal’, ‘servicegericht’, ‘duidelijk’ en ‘kennis van zaken’) verankerd. Hierdoor voelen inwoners en ondernemers zich welkom en merken zij in alles dat zij centraal staan in het contact met de gemeente.
Om de samenwerking en de verbinding tussen gemeente en samenleving te bevorderen, is in 2023 een beleidskader Participatie vastgesteld. De werkwijze die daarbij hoort, is inmiddels ook ontwikkeld en geborgd in de organisatie. In 2026 zal aanvullend nog een participatieverordening moeten worden opgesteld.
Een goede en tijdige communicatie en transparantie van informatie draagt bij aan meer begrip voor elkaar en voor gemaakte keuzes. Zoveel mogelijk stukken en beraadslagingen zijn openbaar en eenvoudig opvraagbaar. Alleen als het absoluut noodzakelijk is, wordt geheimhouding opgelegd.
De gemeente is een veilige plaats om te wonen, te werken en te verblijven. De gemeente probeert ervoor te zorgen dat kwetsbare personen niet afglijden naar risico-, overlastgevend of crimineel gedrag. Inwoners en bedrijven worden bewust gemaakt van de gevaren van digitale criminaliteit, zodat zij dat tijdig herkennen en weten wat ze moeten doen als ze

ermee te maken krijgen en zich ertegen kunnen wapenen. De gemeente werkt goed samen met andere overheidsinstanties om de georganiseerde criminaliteit aan te pakken.

1.3 Nieuwe wensen

Er zijn 2 nieuwe wensen. Het betreft één investeringskrediet. Deze is onder 1.5 als investering opgenomen.

1.3.1 Welkomstbrief en welkomstpakket:

Aan de nieuwe inwoners van Westervoort een welkomstbrief te sturen. Deze is samengevoegd met een eerdere wens een welkomstpakket aan de ouders van pasgeboren kinderen in Westervoort te geven. In deze welkomstbrief geven we de nieuwe inwoners mee hoe zij contact met gemeente kunnen onderhouden. We geven handige tips om zaken te kunnen (aan)vragen en waar zij informatie kunnen vinden.

1.4 Welke externe partijen dragen hieraan bij

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente neemt deel aan diverse gemeenschappelijk regelingen. Een gemeenschappelijke regeling is een vorm van samenwerking tussen verschillende bestuursorganen ter behartiging van een of meerdere belangen van die bestuursorganen. De Gemeenschappelijke regelingen vragen hun bijdrage via besluiten van hun eigen Algemeen Bestuur van de betreffende aan de gemeente.

Gelet op de ambities en ontwikkelingen zullen de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen hoger uitvallen. Om hierop te anticiperen hebben de gezamenlijke wethouders van financiën uit de regio Arnhem aan alle gemeenschappelijke regelingen een brief gestuurd met de oproep om bij te dragen aan de bezuinigingsopgave waar de individuele gemeente voor staan.

De gemeente neemt deel aan de volgende regelingen:

- Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
- Euregio Rijn en Waal
- Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (DRAN)
- 1Stroom
- Samenwerking de Liemers (SDL (RSD/RID))
- Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg
- Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland (MGR)

Behalve deze gemeenschappelijke regelingen zijn er tal van andere vormen van samenwerking waar aan wordt deelgenomen maar die niet vallen onder de Wet gemeenschappelijke regelingen, bijvoorbeeld de Liemerse Ambassade.

1.5 Wat gaat het kosten

Saldi 2025-2029 programma 1 Bestuur

		I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi 2025-2029 programma 1 Bestuur							
Speerpunten							
Wensen/Keuzemogelijkheden							
a	**Noodstroomvoorziening gemeentehuis - Kapitaalslasten**	**S**			**6.000**	**6.000**	**6.000**
b	**Welkomstpakket nieuwe inwoners**	**S**		**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**
Autonome ontwikkelingen:							
a	**OZB woningen**	**I**	**160.828**				
b	**OZB niet woningen**	**I**	**31.232**				
b	**OZB niet woningen**	**S**	**4.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**
b	**OZB niet woningen**	**I**	**13.000**				
c	**Hondenbelasting**	**S**	**10.650**	**3.900**	**3.900**	**3.900**	**3.900**
c	**Hondenbelasting**	**S**	**-10.500**	**-10.500**	**-10.500**	**-10.500**	**-10.500**
d	**VGGM**	**S**	**0**	**47.000**	**47.000**	**47.000**	**47.000**
e	**onderhoud maatschappelijk vastgoed**	**S**	**41.399**	**41.399**	**41.399**	**41.399**	**41.399**
f	**energiekosten maatschappelijk vastgoed**	**S**	**30.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**
g	**Verbouwing RID**	**S**		**30.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**
g	**Huurinkomsten RID**	**S**		**-30.000**	**-30.000**	**-30.000**	**-30.000**
h	**Decembercirculaire**	**S**	**-25.000**	**-45.000**	**-82.000**	**-306.000**	**-306.000**
i	**Gevolgen voorjaarsnota rijk 2025**	**S**	**-586.000**	**-1.847.000**	**-1.795.000**	**-597.000**	**-660.000**
j	**1Stroom**	**S**		**-49.000**	**-175.000**	**-108.000**	**302.000**
k	**Groene Metropool Regio**	**S**		**-10.000**	**-10.000**	**-10.000**	**-10.000**
l	**Nieuwe CAO**	**S**		**-504.000**	**-531.000**	**-555.000**	**-580.000**
	Totaal Programma 1		**-330.391**	**-2.336.201**	**-2.468.201**	**-1.451.201**	**-1.129.201**
	waarvan incidenteel	I	205.060	0	0	0	0
	waarvan structureel	S	-535.451	-2.336.201	-2.468.201	-1.451.201	-1.129.201

Autonome financiële ontwikkelingen

1.5.1.a. OZB woningen

In de begroting is rekening gehouden met een extra stijging van 5% van de OZB-opbrengst. Deze extra stijging is per abuis niet meegenomen in de vastgestelde OZB-tarieven, wat resulteert in een incidentele lagere opbrengst van € 160.828.

1.5.1.b. OZB niet-woningen

In de begroting is rekening gehouden met een extra stijging van 5% van de OZB-opbrengst. Deze stijging is per abuis niet meegenomen in de vastgestelde OZB-tarieven waardoor we incidenteel een lagere opbrengst van € 31.232 hebben. Daarnaast is in de begroting voor 2025 rekening gehouden met een toename van de OZB-opbrengst voor niet-woningen in verband met de waardestijging van bedrijfspanden. De OZB-waarden van de nieuwe panden

zijn echter lager dan voorzien waardoor de opbrengst structureel € 4.000 lager uitvalt dan geraamd. Bovendien is er meer leegstand bij de gebruikers van niet-woningen waardoor de opbrengst incidenteel € 13.000 lager is dan geraamd.

1.5.1.c. Hondenbelasting

De opbrengst van de hondenbelasting is de laatste jaren steeds verder afgenomen. Daarom vragen we om budget voor het uitvoeren van een volledige controle van de hondenbelasting in 2025, en voor een structurele controle van 1/3 van de gemeente per jaar, met ingang van 2026. Het gevraagde budget hiervoor bedraagt € 10.650 voor 2025 en € 3.900 per jaar voor de jaren 2026, 2027 en 2028. De geschatte stijging van het aantal honden is gemiddeld 10%. Als we alleen uitgaan van de aanmeldingen van de eerste hond, wordt de verwachte stijging van de opbrengst € 10.500 (100 honden x € 104,48). De verwachting is echter dat er ook aanmeldingen voor tweede of derde honden zullen komen, wat de opbrengst verder zal doen stijgen.

1.5.1.d *VGGM Brandweer-Bevolkingszorg*

In onze gemeentelijke begroting 2026 hebben we vooralsnog € 931.000 geraamd (exclusief loon-prijscompensatie) voor de bijdrage aan de brandweer/bevolkingszorg. Volgens de Kaderbrief VGGM wordt dat € 978.000 (inclusief 2% besparing). Er is nog geen duidelijkheid over extra besparingen door de VGGM in 2026. Daarom houden we rekening met een verhoging van het budget met € 47.000 naar € 978.000.

1.5.1.e. Onderhoud maatschappelijk vastgoed

Klein dagelijks onderhoud maatschappelijk vastgoed. Bij de verwerking van het MJOP vastgoed van Westervoort is per abuis het Klein Dagelijks Onderhoud (jaarlijks contract onderhoud) weggevallen. Dat moet in de meerjarenbegroting hersteld worden. Het gaat om een bedrag van in totaal € 74.280 waarvan € 32.881 via de servicekosten kan worden teruggevraagd. Het gaat om de panden: De Nieuwhof, Huize Vredenburg, Scouting Westervoort, Ondernemerscentrum (Uitterweert 2), Creon en RID/Bibliotheek Dorpsplein 115.

1.5.1.f. Energiekosten maatschappelijk vastgoed

Energieprijzen warmtenet zakken minder snel met gevolgen voor maatschappelijk vastgoed. In aanvulling op externe ontwikkelingen geldt voor Westervoort dat energiekosten via levering van het warmtenet relatief hoog blijven waar de gasprijzen eerder behoorlijk zijn gezakt. Dit is structureel een nadeel van € 30.000 per jaar. Dit raakt vastgoed in zowel programma 1 als 2.

1.5.1.g. Verbouwing RID

Verbouwing tbv RID / MGR, Dorpsplein 115. Bij de behandeling van de voorjaarsnota is de Bibliotheek mogelijk al verhuist naar de nieuwe locatie in het centrum van Westervoort, het voormalige HEMA-gebouw. Er worden gesprekken gevoerd met de MGR en RID om deze in de vrijkomende ruimte te huisvesten. Met deze beweging voorkomen we leegstand en ook een negatieve exploitatie.

Een eerste inschatting van de benodigde investeringen voor MGR en RID bedraagt € 250.000. De MGR en RID willen graag snel schakelen met de uitvoering in Q3 van 2025. Zodra de Bibliotheek weg is willen we starten met de werkzaamheden als er overeenstemming is met de RID en MGR waarmee momenteel de plannen worden voorbereid. Daarvoor wordt de installatie aangepast om het pand aan de eisen voor

kantoorgebruik te laten voldoen. Tevens worden er aanpassingen gedaan ten behoeve van toiletten, vergaderruimten etc. De kapitaallasten zijn bij een afschrijvingstermijn van 10 jaar en een rente van 2% € 30.000.

De kapitaallasten van de investeringen komen via de huur terug.

1.5.1.h. Decembercirculaire

De decembercirculaire 2024 had een bijzonder karakter. Normaal gesproken wordt deze circulaire alleen gebruikt om de laatste afrekeningen van het Rijk in dat jaar te verwerken. Ditmaal moest er echter een fout uit de septembercirculaire worden gecorrigeerd. Voor 2025 en verder moest het accres bijgesteld worden vanwege een gecorrigeerde raming op basis van de revisie van het CBS. De positieve gevolgen van al deze bijstellingen zijn voor 2025 € 25.000, voor 2026 € 45.000, voor 2027 € 82.000 en voor 2028 € 306.000. Deze aanpassingen worden nu verwerkt.

1.5.1.i Uitkering gemeentefonds

Het ministerie van Financiën heeft zoals gebruikelijk de voorjaarsnota van het Rijk opgesteld. Deze geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. Over de exacte gevolgen hiervan worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire. Op basis van een voorlopige doorrekening is een inschatting gemaakt wat de gevolgen voor de gemeente Westervoort zijn. In de voorjaarsnota wordt iets gezegd over het accres, de Jeugdzorg, de Wmo en de afrekening van het BTW-compensatiefonds over 2024. Voor Westervoort zou dit in 2025 een voordeel opleveren van € 586.000. In 2026 volgt een voordeel van € 1.847.000. In 2027 is er een voordeel van € 1.795.000, in 2028 een voordeel van € 597.000 en in 2029 een voordeel van € 660.000. Totdat de meicirculaire is doorgerekend wordt aangenomen dat dit de gevolgen zijn voor de algemene uitkering in de komende jaren.

Totaal gevolgen Voorjaarsnota Rijk voor Westervoort

	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Algemene mutaties	-84.000	322.000	375.000	356.000	381.000
LPO accres	270.000	325.000	320.000	341.000	379.000
Jeugdzorg	400.000	1.200.000	1.100.000	-100.000	-100.000
	586.000	1.847.000	1.795.000	597.000	660.000

1.5.1.j 1Stroom

In onze begroting wordt de bijdrage aan 1Stroom geraamd naar aanleiding van de door het Dagelijks Bestuur vastgestelde meerjarenbegroting 2026-2029 van 1Stroom. Daarin wordt rekening gehouden met loonstijgingen in de komende jaren. De prognoses die al waren opgenomen in de komende jaren blijken voor 2026 tot en met 2028 te hoog te zijn geweest. In 2029 moet wel een bedrag worden bijgeraamd.

	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Bijdrage 1Stroom	-49.000	-175.000	-108.000	302.000

1.5.1.k Groene Metropool Regio (GMR)

Aan alle verbonden partijen is het verzoek gedaan om met het oog op het naderende ‘Ravijnjaar’ voorzichtig te begroten. De GMR heeft hier gehoor aan gegeven en de

inwonersbijdrage die de deelnemende gemeenten betalen met 7% verlaagd. Dat levert de gemeente Westervoort met ingang van 2026 een structureel voordeel op van € 10.000.

1.5.1.l Gevolgen nieuwe CAO

Zeer recent zijn de onderhandelingsresultaten van de nieuwe CAO voor gemeentepersoneel bekend geworden. In de recent door het Dagelijks Bestuur vastgestelde meerjarenbegroting van 1Stroom is rekening gehouden met een te hoog percentage voor de loonstijgingen (3,8% ipv 2,5%). Op basis van de nieuwe CAO vallen de percentages (en dus de kosten) daarom lager uit. In de nieuwe berekening van de bijdrage aan 1Stroom is nog wel een aanname gedaan voor de kosten voor de onregelmatigheidstoeslag, de nieuwe RVU en de thuiswerkvergoeding die in de nieuwe CAO zijn opgenomen. Per saldo levert deze aanpassing voor Westervoort in alle jaren een voordeel op.

	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Voordeel kosten 1Stroom t.g.v. CAO	504.000	531.000	555.000	580.000

Investeringen

<u>Noodstroomvoorziening in Gemeentehuis Westervoort</u>

Vanuit Openbare Orde en Veiligheid wordt geadviseerd om beter voorbereid te zijn op een noodscenario als de stroom (kort of lang) uitvalt. Om dat mogelijk te maken moet er een voorziening komen bij de hoofdmeter zodat een noodstroomkabel vanaf een aggregaat veilig aangesloten kan worden.

Voor de realisatie is een krediet nodig van € 50.000. De kapitaallasten zijn bij een rentelast van 2% en een afschrijving in 10 jaar € 6.000. Realisatie van dit project zal in het najaar van 2025 dan wel in 2026 plaatsvinden. Een voorziening voor noodstroom blijft waarde houden ook als in de toekomst het gebruik van het gemeentehuis zou veranderen.

De kosten zijn een eerste inschatting om advies in te winnen en de installatie hierop aan te passen met de gevolgen in kapitaallasten. Kosten om een aggregaat op afroep beschikbaar te hebben zijn nog niet meegenomen. Ook niet voor het eventueel installeren van noodaccu's.

Programma 2 - Maatschappij

Inleiding

Het programma Maatschappij omvat alle beleidsvelden van het sociale domein. Naast de taken op het vlak van zorg voor kwetsbare inwoners, de jeugd en participatie gaat het ook om verantwoordelijkheden op het gebied van sport, cultuur, onderwijs en ontmoeting. De strategische notitie Sociaal Domein zit in het besluitvormingsproces.

In de periode september 2024 tot februari 2025 heeft een klankbordgroep van raadsleden de drie scenario's uit deze notitie nader onderzocht. Ten tijde van het schrijven van deze voorjaarsnota heeft de gemeenteraad de strategische notitie en scenariokeuze nog niet behandeld.
Naast de te maken scenariokeuze zijn er tal van externe ontwikkelingen in het sociaal domein (zie verder 2.1) die het nodig maken om het sociaal domein te herijken.
Er is in de praktijk een start gemaakt met het herijken van het sociaal domein, we willen het anders doen en "werken volgens de bedoeling". Het uitwerken van de scenario keuze en het herijken wordt in samenhang uitgevoerd en de te nemen acties worden onderdeel van de uitvoeringsagenda 2024-2026.

Uiteindelijk gaat het erom dat in 2040 onze inwoners positieve gezondheid en kwaliteit van leven ervaren en dat het dan passende ondersteuning- en zorgstelsel betaalbaar blijft.

Alle veranderingen (de transformatie) grijpen in op de volle breedte van het sociale domein: de sociale basis, het vangnet en de lokale toegang tot het sociaal vangnet. Onderstaande figuur geeft de structuur van het sociaal domein, het deurtje verbeeldt de lokale toegang.

De uitdaging voor de komende jaren is om het sociaal domein toekomstbestendig te maken. Essentiel is het versterken van de lokale toegang, versterken van de sociale basis en versterken van de inwoners. Meer laagdrempelige hulp moet zorgen voor snellere, betere en goedkopere ondersteuning en minder maatwerkvoorzieningen.

2.1 Externe ontwikkelingen

Hervormingsagenda jeugd

Vanuit de hervormingsagenda jeugd wordt ingezet op het zo dichtbij mogelijk organiseren van de zorg en ondersteuning voor jeugdigen. In 2028 is dit proces afgerond. Het doel hiervan is jeugdigen zo lang mogelijk in de eigen omgeving te ondersteunen. Op gemeentelijk niveau zijn vijf basisfuncties benoemd voor de lokale uitvoering: oog houden voor een veilige leefomgeving, tijdig signaleren van de vraag, handelen vanuit een brede blik, leren en verbeteren en het vinden van bereikbare en toegankelijke hulp. Dit vraagt een integrale aanpak op lokaal niveau, waarbij een koppeling gelegd wordt tussen voorliggende voorzieningen zoals maatschappelijk werk (op school) en het consultatiebureau, het sociaal loket en geïndiceerde jeugdhulp.

Arbeidsmarktsituatie

Er is sprake van een gespannen arbeidsmarkt, waardoor het moeilijk is om goed gekwalificeerd personeel te werven. Dit geldt zowel voor de zorg en welzijnsaanbieders als voor de gemeente zelf.

Decentralisatie en extramuralisering zorg

De decentralisatie van de jeugdzorg en de extramuralisering van de GGZ en de ouderenzorg wordt verder doorgevoerd. Daardoor wonen jeugdigen en volwassenen met een zorgvraag steeds langer zelfstandig thuis. Vanuit inwoners en partners krijgen de gemeente signalen dat de problematiek van de zelfstandig wonende jeugdige en volwassene met zorg- en ondersteuningsvraag, steeds verder toeneemt in aantal. De problematiek wordt ook complexer. Een effect is meer Wmo aanvragen om het langer thuis wonen mogelijk te maken en meer eenzaamheid onder de groep inwoners die langer thuis wonen.

Abonnementstarief

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn & Sport heeft laten weten dat de invoeringsdatum van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo opschuift naar 1 januari 2027.

Decentralisatie beschermd wonen naar beschermd thuis uitgesteld naar 2026

De decentralisatie van beschermd wonen is wederom uitgesteld van 2025 naar 2026. Doel van de decentralisatie is om inwoners met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de eigen omgeving op te vangen en te ondersteunen. Vanaf 2026 worden alle gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van beschermd wonen.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een gezamenlijk programma van de ministeries van J&V en VWS en de VNG, waarin nauw samengewerkt wordt met de partners in het veld. Het programma loopt tot 2030. De jeugdbescherming moet effectiever en slimmer worden georganiseerd. De planning hiervoor is vijf tot tien jaar. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de lokale toegang. Vanuit de regionale samenwerking werken we mee aan deze ontwikkeling. De kern is dat gezinnen en kinderen beter en sneller worden geholpen. Daarbij wordt toegewerkt naar één vast gezicht vanuit de lokale uitvoering die hulp verleent aan een gezin. Indien nodig betrekt deze regievoerder een

professional vanuit het op te richten regionale veiligheidsteam. In dat veiligheidsteam zijn de functies van de gecertificeerde instellingen (GI), Veilig Thuis (VT) opgenomen.

Toename mentale problematiek jongeren

De Gezondheidsmonitor Jeugd 2024 laat een toename van mentale problemen bij jongeren zien, zoals stress en posttraumatische stressstoornissen. De oorzaak is nog altijd (gedeeltelijk) de nasleep van COVID-19 en druk door sociale en economische omstandigheden. Het effect voor de gemeente zijn meer aanvragen voor (ondersteuning en aanbod) Wmo en Jeugdwet en meer langdurige en gespecialiseerde aanvragen. Via MDT en welzijn op recept zet de gemeente in op voorliggend veld i.p.v. zwaardere GGZ zorg.

Arbeidsmarktregio Midden Gelderland / Regionale Sociale Dienst RSD

Door de krapte op de arbeidsmarkt ontstaan er kansen om inwoners met een aanzienlijke afstand tot de arbeidsmarkt toch aan een baan te helpen. Om dit mogelijk te maken, wordt zowel binnen de arbeidsmarktregio als samen met de RSD hard gewerkt aan het aanbieden van passende trajecten voor deze mensen.

In de huidige arbeidsmarkt stijgt het gevraagde opleidingsniveau voor banen, waardoor de afstand tot werk voor werkzoekende inwoners steeds groter wordt. Om deze afstand te overbruggen, wordt in de regio actief samengewerkt tussen partijen zoals Scalabor, het bedrijfsleven, scholen, sociale diensten en het Werkgeversservicepunt (WSP). Samen zetten zij zich in om trajecten te creëren die aansluiten bij de behoeften van werkzoekenden.

We monitoren en benchmarken de resultaten via de benchmark van Divosa.

Digitalisering en technologie

Steeds meer inwoners wensen een digitale toegang en/of geautomatiseerde aanvraagprocedures en -beoordelingen. Dat is mogelijk bij enkelvoudige aanvragen en nog niet in onze gemeente mogelijk. De technologische ondersteuning thuis en in de zorg wordt steeds meer ingezet in Nederland. Denk aan E-health: smartphones gebruiken om bijvoorbeeld een time-out nemen (bij huiselijk geweld) en telemonitoring voor ouderen. Het verhoogt de zelfredzaamheid van inwoners en ondersteunt langer thuis wonen en het levert (in vergelijkbare gemeenten) structurele besparingen op. In onze gemeente worden deze digitale toepassingen nauwelijks toegepast.

2.2 Wat wil de gemeente bereiken

Uiteindelijk gaat het erom dat in 2040 al onze inwoners positieve gezondheid en kwaliteit van leven ervaren en dat het dan passende ondersteuning- en zorgstelsel betaalbaar blijft.

Positieve gezondheid betekent met name dat inwoners zich goed voelen en dat ze de koers van hun eigen leven kunnen bepalen, ondersteund door de kracht van de samenleving en ,waar nodig, door laagdrempelige zorg en kortdurende (welzijns-) voorzieningen. Het model positieve gezondheid dient als voorbeeld en uitgangspunt.

Gezinnen, kinderen en jongeren ondersteunen bij het lichamelijk en psychisch gezond opgroeien in een veilig leefmilieu. Met als uitgangspunt: zo licht als het kan en zo zwaar als het nodig is. Dit doet de gemeente door in samenwerking met professionele partners op preventie in te zetten binnen een dekkend zorgnetwerk. Een voorbeeld in

het kader van preventie is het inzetten van de voorziening “ontmoeten+”.

Mensen met psychische of sociaal-maatschappelijke problemen zijn volwaardig onderdeel van onze samenleving. Dit draagt bij aan voorspoedig herstel en het afnemen van problemen. Voorwaarden hiervoor zijn veilig en betaalbaar wonen, in of dicht bij de eigen woonplek, passende begeleiding en ondersteuning, zinvol werk, voldoende inkomen, een veilige en gezonde leefomgeving en een welwillende samenleving.

We stimuleren nieuwkomers om mee te doen in de maatschappij. De achterstand op dit punt is onderkend.

Door het begrijpen en spreken van de Nederlandse taal, door een thuis te hebben, te participeren op werkgebied en op sociaal vlak deel te nemen in de maatschappij, vindt snelle juiste integratie plaats. Uit de inwonerraadpleging over vluchtelingenopvang bleek dat inwoners uit de Liemers en vluchtelingen het vaak eens zijn over wat er nodig is om goed samen te leven. Onze aanpak hiervoor richt zich op taal, werk, integratie en acceptatie in de samenleving. In 2025/2026 gebruiken we de resultaten van de inwonerraadpleging om onze duurzame visie te maken en onze plannen te verbeteren. Zo werken we aan beter beleid voor de opvang van vluchtelingen en de huisvesting van statushouders in de Liemers.

Het vergroten van de (financiële) weerbaarheid van onze inwoners, zodat iedereen in staat wordt gesteld volop mee te doen in de samenleving.

2.3 Wat gaat de gemeente daarvoor doen

De gemeente gaat (rekening houdend met de externe ontwikkeling en met het te kiezen scenario) alle veranderingen in het sociaal domein onder de bekende noemer van Samen Sterk vormgeven. Om alle veranderingen (het herijken van het sociaal domein) voor de komende jaren inhoudelijk richting te geven zijn leidende principes opgesteld.

Het toepassen van deze principes moet leiden tot het gewenste resultaat: onze inwoners ervaren positieve gezondheid en kwaliteit van leven en het dan passende ondersteuning- en zorgstelsel is betaalbaar voor de gemeente.

In het kader van Samen Sterk is er gekozen voor de onderstaande speerpunten en deze worden opgave gericht, geprioriteerd en in samenhang opgepakt:

1. *Realiseren van een sterke lokale toegang*

Door de toegang te versterken en deze toegankelijker en effectiever te maken voor inwoners van 0 tot 100 jaar, worden mensen sneller geholpen én is er minder doorstroom naar duurdere geïndiceerde zorg. Waar nodig werken we samen in de regio en in de Liemers om gelijke werkwijzen te realiseren, zoals de landelijke richtlijnen van ons vragen.

2. *Inwoners versterken*

De kracht van de samenleving zit in het “omzien naar elkaar”. Inwoners helpen elkaar in de vorm van burenhulp, mantelzorg en vrijwilligerswerk. De gemeente wil de inwoners ondersteunen in het “omzien naar elkaar”. Uitgezocht wordt wat hiervoor de geschikte methode is.

De zorg staat onder druk. We maken inwoners daar meer van bewust, zij begrijpen dat er daardoor meer beroep op elkaar moet worden gedaan. We werken toe naar gedragsverandering.

We zorgen ervoor dat werkzoekenden en arbeidsongeschikten mee kunnen doen in de maatschappij. Onlangs hebben we het Activerend werk opnieuw onder de aandacht gebracht, we streven naar een toename in deelnemers. In de regio zoeken we naar de mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toch kansen te bieden. We zorgen voor de uitbreiding van beschutte werkplekken en hebben extra aandacht voor schoolverlaters.

Voor nieuwe Nederlanders is duidelijk welke instelling welke taak heeft in de inburgering en zijn er duidelijke prestatieafspraken over de ondersteuning van statushouders.

We verwachten eind 2026 de eerste resultaten van het MDT. We verwachten voor beide gemeenten ongeveer 100 jongeren geholpen te hebben waarbij de focus op mentale gezondheid ligt en er minder instroom in de jeugd GGZ komt.

In het kader van de digitalisering is onderzocht of (een deel van) de hulpaanvragen (WMO, Jeugd, W&I) van de inwoners op een digitale wijze afgehandeld kunnen worden. Een keuze is gemaakt met welke hulpaanvragen te beginnen.

Verder wordt een verkenning uitgevoerd of het inzetten van technologische voorzieningen (zoals E-health) en digitalisering van aanvragen bij het Sociaal Loket, naast of in plaats van bestaande voorzieningen, effectief en efficiënt kunnen worden ingezet.

De sociale basis (alle vormen van ondersteuning waar geen indicatie voor nodig is), kent elkaar en er is een gezamenlijk plan ontwikkeld en in uitvoering om preventief te kunnen inzetten op de doelgroep ouderen.

Het instrument voorzorgcirkels is getoetst op een efficiënt en effectief gebruik.

3. Herijken

Deze tijd van (autonome) opeenvolgende ontwikkelingen in het Sociaal Domein, zoals: de toenemende vergrijzing, krapte op de arbeidsmarkt, de toename van het gebruik van voorzieningen, de veranderende samenstelling van huishoudens en de druk op de woningmarkt gecombineerd met bezuinigingen van rijkswege, maakt dat we ons als gemeente Westervoort geconfronteerd weten met de opgave: “Meer doen met minder”.

Een herijking is noodzakelijk willen we een houdbare samenleving met elkaar beleven.

Dat betekent als gemeente keuzes maken in wat de gemeente moet doen. Dat betekent ondersteunen waar nodig en laten gaan als de inwoners het prima zelf redden. Integraal werken en maatwerk leveren en ook lef tonen om ook nee te durven zeggen. En het herijken vraagt niet altijd om geld injecties.

Inwoners (en raden) worden nadrukkelijk betrokken en geïnformeerd over de rol, positie en aanpak van de gemeente in het herijken. Het versterken van de inwoners in het “omzien naar elkaar” is een vanzelfsprekendheid.

Om het bovenstaande te kunnen bereiken vraagt dit van de ambtelijke organisatie 1Stroom anders werken. Een integrale aanpak afdeling overstijgend is nodig op beleids-, project- en uitvoerend niveau. En er moet gericht gewerkt gaan worden om de juiste methoden te kiezen en te gaan gebruiken om het “omzien naar elkaar” te versterken.

2.4 Wensen/Keuzemogelijkheden

De bovengenoemde speerpunten zijn ombuigingen binnen het sociaal domein en passen daarmee binnen de opgave die er nu ligt richting het zogenoemde ravijnjaar en verder. Door deze speerpunten om te zetten in activiteiten gaat het Sociaal Domein op diverse manieren effectiever werken en daardoor geld besparen.

2.4.1.a Het versterken van de lokale toegang

Dit gaan we doen door onder andere het toepassen van een brede vraagverheldering in hele sociale domein (de sociale basis, lokale toegang en vangnetten), zowel in de Jeugdhulp, Volwassenzorg als binnen Werk en Inkomen. Daarmee zorgen we ervoor dat er in de hele keten van gemeente, aanbieders, partners in de sociale basis én inwoners dezelfde taal wordt gesproken en dus dezelfde definities worden gebruikt. Hierdoor bundelen we diverse triage-momenten. Er kan op basis van één gesprek al passende hulp aan de inwoner worden geboden. Zo licht mogelijk en zwaarder waar nodig (onderdeel van het speerpunt realiseren van een sterke lokale toegang).

Door deze efficiëntere en effectievere keuze van passende hulp op basis van de behoefte van de inwoner (speerpunt herijken) wordt de inwoner sneller en beter geholpen en is daardoor meer tevreden. Doordat inwoners sneller zijn geholpen en er minder stappen zijn tot deze hulp levert het een behoorlijke besparing op.

Door het omzien naar elkaar te versterken (speerpunt inwoners versterken) zorgen we ervoor dat inwoners elkaar gaan helpen/ondersteunen en dat inwoners initiatieven starten. Daarmee zorgen we voor een behoorlijke vermindering van zorgkosten en voor meer betrokkenheid van en bewustwording bij de inwoners als het gaat om de positie van de gemeente.

Het realiseren van deze speerpunten in het Sociaal Domein vraagt om investeringen, kosten voor de baten.

Kosten in 2026, 2027 en 2028 geraamd op € 200.000 voor:

a. Inzet van een extra senior consulent, ten behoeve van het werken *volgens de bedoeling*
b. Inzet van een wijkwerker; de wijkwerker faciliteert het ontmoeten van inwoners in de wijk en daarmee een basis voor inwoners om elkaar te helpen. Hij/zij krijgt daarmee een beeld welke ondersteuning de inwoners elkaar kunnen geven.
c. Inzet van een ervaren proces-ontwerper/veranderaar; ten behoeve van de implementatie van een sterke lokale toegang

Wat het de gemeente aan besparing gaat opleveren aan minder geïndiceerde zorg is voor nu niet in een businessplan te duiden. We willen ons een taakstelling opleggen en onderstaande besparingen jaarlijks minimaal realiseren, waarbij we voorzichtig inzetten. Voor 2026 is het afhankelijk van het moment van starten of we in dit jaar ook al gelijk een besparing kunnen realiseren.

Op basis van de gegevens 2024 bedraagt de geïndiceerde zorg in Westervoort afgerond € 10.500.000. De verwachting is dat met deze investeringen vanaf 2027 een percentage van minimaal 2% wordt bespaard. Dit loopt door naar een besparing van minimaal 6% vanaf 2030.

Jaar	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Baten	€ 0	€ 210.000	€ 420.000	€ 525.000	€ 630.000	€ 630.000
Lasten	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 0	€ 0	€ 0

We gaan er vanuit dat de inzet van tijdelijke aard is om de speerpunten te realiseren en te borgen in de werkwijze in het sociaal domein. De lasten zijn derhalve incidenteel geld (per jaar) en de baten zijn structureel (per jaar) en betreffen besparingen aan maatwerkvoorzieningen.

2.4.1.b. Sociaal loket

Inzetten bestemmingsreserve Beschermd wonen beschermd thuis versterken sociaal loket 2025 en verder.

In het kader van decentralisatie Beschermd wonen, beschermd thuis 2026 worden voorbereidingen getroffen om het sociaal loket zodanig in te richten om ook aanvragen beschermd wonen te kunnen gaan verwerken. Dit vraagt een extra inzet van de consulenten volwassenzorg. Voorgesteld wordt om € 16.000 van de bestemmingsreserve beschermd wonen, beschermd thuis in te zetten voor deze versterking voor het jaar 2025. En € 32.000 (moet ook in de bestemmingsreserve komen) voor de jaren 2026 tot en met 2028 beschikbaar te stellen voor de versterking 0,5 fte van de formatie consulenten volwassenzorg. Dit budget zal jaarlijks worden aangepast met de indexering die de gemeente indexeert. Deze gelden worden overgemaakt naar 1Stroom.

2.4.1.c. Ondersteuning voorliggende voorzieningen

Daarnaast wordt gevraagd om voor 2025 € 100.000 en voor 2026 en 2027 ieder € 150.000 uit de bestemmingsreserve Beschermd wonen beschikbaar te stellen voor het ondersteunen van voorliggende voorzieningen bij het steeds zwaarder worden van de zorgvraag (o.a. GGZ) die ontstaat in de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis.

2.4.1.d. Duurzaamheid maatregelen en besparing energielasten

Gebouw	Duurzaamheid uit EML*	Totalen
Ondernemerscentrum, Westervoort	Uitvoeren erkende maatregelenlijst	
	Vervangen verlichting voor LED	€ 29.825
Gemeentehuis Westervoort	Uitvoeren erkende maatregelenlijst	
	Vervangen verlichting voor LED	€ 28.085
Huize Vredenburg HKC	Vervangen verlichting voor LED	
		€ 5.105
Jongerencentrum Creon	Vervangen verlichting voor LED	
	Uitvoeren erkende maatregelenlijst	€ 10.230
Sportcomplex De Nieuwhof	Vervangen verlichting voor LED	
		€ 66.132
RID / De liemers bibliotheek	Uitvoeren erkende maatregelenlijst	
		€ 4.502
Scoutinggebouw	Vervangen verlichting voor LED	
		€ 11.120
	Totaal	**€ 155.000**
	EML = Erkende Maatregelen Lijst	

Erkende maatregelen zijn maatregelen die de gemeente Westervoort moet nemen vanuit het activiteitenbesluit wet milieubeheer. Hierna de lijst, enkele voorbeelden:

- Na-isolatie gevel en dak
- Vervangen dubbel glas voor HR++ glas
- Isoleren leidingen installaties
- Realiseren warmteterugwinning
- Optimalisatie fases elektriciteit

Voornoemde investeringen zijn onontkoombaar de werkzaamheden moeten uitgevoerd worden om het gemeentelijk vastgoed aan de wettelijke eisen van energiezuinigheid te laten voldoen.

De gemeente Westervoort heeft naast een verplichting ook een voorbeeldfunctie om in ieder geval het minimale te doen aan verduurzaming. De omgevingsdienst die namens de gemeente toe moet zien op de verduurzaming handhaaft dit bij bedrijven maar zal dat ook doen bij de gemeente zelf.

Uiteraard leveren investeringen in duurzaamheid ook besparingen op. De genoemde erkende maatregelen verdienen zich in het algemeen in 5 jaar terug. Na uitvoering van deze investering in maatschappelijk vastgoed van € 155.000 wordt de jaarlijkse kapitaallast €15.500 per jaar voor de komende 10 jaar. Het voorstel is om dit krediet bij de vaststelling van de voorjaarsnota al beschikbaar te krijgen zodat de meest energiebesparende werkzaamheden voor de winter kunnen worden uitgevoerd. Na realisatie kan op energielasten een besparing worden gerealiseerd.

Opgemerkt moet worden dat de huidige grote schommelingen in de energiemarkt het lastig maakt een zuivere terugverdientijd te berekenen. Gezegd moet ook worden dat met verder stijgen van energieprijzen verduurzaming wel een beheersmaatregel is.

2.4.1.e Overige activiteiten

Het implementeren van het “data gedreven werken” gaat bijdragen aan het monitoren van de te bereiken resultaten en effecten. De behoefte van Raad, College, directie, managers, beleidsadviseurs, consulenten, kwaliteitsmedewerkers is in beeld gebracht en vertaald naar werkende monitors en/of dashboards. (Een plan van aanpak is beschikbaar). Let op het “data gedreven werken” wordt uitgevoerd op 1stroom niveau en wordt ook geraakt door het herijken.

2.5 Welke externe partijen dragen hieraan bij

BVO-DRAN
Als gevolg van gestegen brandstofprijzen en hogere cao-lonen stijgt de bijdrage van Westervoort aan vervoersorganisatie BVO-DRAN (beter bekend onder de naam Avan). Vanuit de transformatieagenda Samen Sterk wordt ingezet op het versterken van het aanbod van vervoer in de sociale basis zodat minder vervoer vanuit het sociale vangnet (Avan) nodig is. Met name Graag Gedaan en de Plusbus zijn belangrijke vormen van vervoer in de sociale basis. Deze voorzieningen zijn voorliggend aan het duurdere BVO-DRAN. Als een inwoner een scootmobiel als vervoersvoorziening heeft, dan zien we dat ook als voorliggend voor de kortere afstanden. Betreffende inwoner heeft dan minder kilometers te beschikking als er een indicatie is voor de BVO-DRAN.

MGR
De MGR is een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling die verantwoordelijk is voor het inrichten en uitvoeren van de aanbestedingen van de regionale zorg en de inkoop en contractering van bovenregionale zorg. Zij dragen zorg voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördineren volwasseneducatie. Daarnaast geven zij vorm en inhoud aan het werkgeverschap voor SW-medewerkers en plaatsen zij werkzoekenden bij werkgevers uit de omschreven doelgroepen. De MGR voert sinds 2022 het contractbeheer en contractmanagement van inburgeringstrajecten uit.

VGGM
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) werkt voortdurend aan publieke veiligheid en gezondheid. De VGGM is de wettelijk aangewezen hulporganisatie voor onder meer volksgezondheid en veiligheid. De VGGM beschikt over de kennis en ervaring waar de gemeente Westervoort niet over beschikt en ambtelijk niet structureel kan aantrekken. Ze verzorgen onder andere het vaccinatiebeleid, geven voorlichtingen op het gebied van gezondheid, denken mee over gebiedsinrichting, etc. Momenteel heeft de VGGM, waaronder de GGD valt, te kampen met problemen die in de tijd van corona zijn opgeschoven.

Santé Partners
Santé Partners is een belangrijke lokale partner die o.a. maatschappelijke werk en het opbouwwerk verzorgt. Samen met MEE zijn deze organisaties onmisbaar in de realisatie van een betere toegang. Er wordt daarnaast samengewerkt met lokale belangenbehartigers zoals wijkraden en wijkverenigingen in de gemeente Westervoort.

2.6 Wat gaat het kosten

Saldi 2024-2028 programma Maatschappij

		I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Speerpunten							
	Poort voor de poort						
Wensen/Keuzemogelijkheden							
a	**Versterken van de lokale toegang**	**I**		**200.000**	**200.000**	**200.000**	
a	**Versterken van de lokale toegang**	**S**		**0**	**-210.000**	**-420.000**	**-525.000**
b	**Sociaal loket**	**I**	**16.000**	**32.000**	**32.000**	**32.000**	
c	**Ondersteuning voorliggende voorzieningen**	**I**	**100.000**	**150.000**	**150.000**		
c	**Dekking BR Beschermd wonen**	**I**	**-116.000**	**-182.000**	**-182.000**	**-32.000**	
d	**Duurzaamheidsmaatregelen - Kapitaalslasten**	**S**			**15.500**	**15.500**	**15.500**
d	**Duurzaamheidsmaatregelen - Besparing energielasten**	**S**			**-15.500**	**-31.000**	**-31.000**
Autonome ontwikkelingen:							
a	**Wmo hulpmiddelen**	**S**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
	Wmo vervoersvoorzieningen	**S**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
b	**Maatwerkvoorziening Wmo**	**S**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**
c	**Subsidies Maatschappelijke ondersteuning**	**S**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
d	**Clientondersteuning**	**S**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
e	**Individuele voorzieningen Jeugd**	**S**	**175.000**	**175.000**	**175.000**	**175.000**	**175.000**
f	**Onderwijsachterstanden**	**I**	**584.000**	**525.600**			
f	**SPUK OAB**	**I**	**-584.000**	**-525.600**			
g	**Wet Inburgering**	**I**	**312.418**				
g	**SPUK Inburgering**	**I**	**-312.418**				
h	**Bemoeizorg**	**I**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**
h	**Dekking BR Beschermd wonen**	**I**	**-20.000**	**-20.000**	**-20.000**	**-20.000**	**-20.000**
i	**VGGM**	**I**	**147.000**	**198.000**			
j	**Doelgroepenvervoer**	**I**	**-40.000**	**-37.000**			
k	**RSD**	**I**	**282.000**	**285.000**	**0**	**0**	**58.000**
l	**Uitkeringen**	**S**	**1.139.000**	**1.386.000**	**1.386.000**	**1.386.000**	**1.386.000**
l	**SPUK Uitkeringen**	**S**	**-1.188.282**	**-1.188.282**	**-1.188.282**	**-1.188.282**	**-1.188.282**
m	**Veilig thuis**	**S**	**31.000**	**63.000**	**63.000**	**63.000**	**63.000**
n	**MGR**	**I**	**24.000**	**65.000**	**-36.000**	**-105.000**	**159.000**
o	**Bibliotheek**	**S**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**
p	**1300 jaar Westervoort**	**I**	**12.500**	**-12.500**			
r	**Aanbesteding sportveldenonderhoud**	**S**		**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
s	**Vervangen bomen**	**S**			**1.833**	**1.833**	**1.833**
t	**IKC de Hoge Hoeve**	**I**		**12.000**			
u	**Dakreparatie De Nieuwhof**	**S**		**4.500**	**4.500**	**4.500**	**4.500**
	Totaal Programma 2		**852.218**	**1.430.718**	**676.051**	**381.551**	**398.551**
	waarvan incidenteel	I	425.500	710.500	164.000	95.000	217.000
	waarvan structureel	S	426.718	720.218	512.051	286.551	181.551

Autonome financiële ontwikkelingen

2.5.1.a Wmo hulpmiddelen

De afgelopen zes jaar is er gemiddeld € 152.000 per jaar besteed aan hulpmiddelen Wmo. In 2024 is er € 182.000 uitgegeven aan hulpmiddelen Wmo. We verwachten dat dit een eenmalige piek is. De komende jaren zullen de kosten toenemen vanwege de vergrijzing en de noodzaak langer zelfstandig thuis te blijven wonen. Om de verwachte kosten van € 160.000 te dekken, is een structurele budgetbijstelling van € 10.000 nodig.

2.5.1.b Maatwerkvoorziening Wmo

Door de stijging van de lonen binnen de zorg en daarmee ook de kosten, moet de gemeente een indexering toepassen voor Wmo volgens de systematiek van de Inkoop sociaal domein Centraal Gelderland. De verwachting is dat dit tot extra kosten van € 200.000 zal leiden. Voorgesteld wordt een bedrag van € 100.000 structureel bij te ramen. Inclusief een opgave overige kosten binnen de inhoudelijke bandbreedte op te vangen.

2.5.1.c Subsidies Maatschappelijke ondersteuning

Door stijging van de CAO-lonen is het huidige subsidiebedrag aan o.a. MEE, Cadans Dagbeleving en Sante niet meer toereikend. Als onze maatschappelijke organisaties dezelfde inspanningen willen of moeten blijven leveren dan moet het subsidiebedrag dat zij jaarlijks van ons ontvangen worden verhoogd. Daarom wordt voorgesteld het totale subsidiebedrag vanaf 2025 structureel met € 50.000 te verhogen.

2.5.1.d Cliëntondersteuning

De uitgaven voor clientondersteuning zijn onder andere als gevolg van salarisstijgingen gestegen maar ook doordat er meer gebruik is gemaakt van ondersteuning. Hiervoor is het nodig om € 10.000 structureel bij te ramen.

2.5.1.e Individuele voorzieningen Jeugd

Door de stijging van de lonen binnen de zorg en daarmee ook de kosten, moet de gemeente een indexering toepassen voor Jeugd volgens de systematiek van de Inkoop sociaal domein Centraal Gelderland. De verwachting is dat dit tot extra kosten van € 350.000 zal leiden. Gebaseerd op de tariefstijgingen voor de regionale producten van de individuele voorzieningen Jeugd. Het gaat om een indexeringspercentage van 5,1% op het huidige geraamde bedrag in de begroting van de uitgaven voor deze voorzieningen. Voorgesteld wordt een bedrag van € 175.000 structureel bij te ramen. Inclusief een inspanningsopgave de kosten binnen de inhoudelijke bandbreedte op te vangen waar mogelijk.

2.5.1.f Specifieke uitkering onderwijsachterstanden

De uitkering is bedoeld voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal. De regeling loopt van 2023 tot en met 2026. Voor het jaar 2025 kan er tot € 584.000 aan Rijksuitkering worden bijgeraamd. Het Rijk heeft aangekondigd de hoogte van deze uitkering in 2026 met 10% te verminderen. De gelden worden grotendeels besteed aan peuteropvang voor peuters met een risico op (onderwijs)achterstanden. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

2.5.1.g Wet Inburgering Specifieke uitkering Wet Inburgering

De uitkering (in 2025 is een bedrag van € 312.418 ontvangen) is bedoeld ter dekking van voorzieningen, niet zijnde uitvoeringskosten. Na afloop van ieder jaar moet verantwoording plaatsvinden aan het Rijk en vindt er een afrekening plaats. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

2.5.1.h Bemoeizorg

Vanwege afgesproken indexeringen en grotere vraag naar bemoeizorg door toenemend

aantal inwoners met verward gedrag en verzwaring van de zorgvraag, wordt voorgesteld om het budget bemoeizorg vanaf 2025 t/m 2027 structureel bij te ramen met € 20.000 uit de bestemmingsreserve. We gaan ervan uit dat er dan duidelijkheid is over de decentralisatie beschermd wonen en dat de gemeente dan de decentralisatiegelden ontvangt.

2.5.1.i Bijstellen (deel)begroting VGGM (PGZ JGZ RVP)
Het tekort op de (deel)begroting van VGGM wordt gerepareerd. Middels de kennisgeving over de kaderbrief 2026 bent u geïnformeerd dat we structureel moeten bijramen. In de najaarsnota 2024 is alleen voor 2024 bijgeraamd omdat de bedragen voor 2025 nog niet definitief waren. De onderstaande bedragen moeten opgenomen worden in de voorjaarsnota 2025, waardoor de gemeentelijke begroting aansluit bij de begroting van VGGM voor 2025 en 2026. Dat betekent een bedrag van € 147.000 voor 2025 en een bedrag van € 198.000 voor 2026.

2.5.1.j Doelgroepenvervoer
In de gewijzigde begroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2029 van BVO DRAN is een verlaging van de begroting doorgevoerd. Hierdoor zullen de kosten in 2025 en 2026 lager uitvallen. Wij stellen voor om de begroting naar beneden bij te stellen voor het jaar 2025 met een bedrag van € 40.000 en voor 2026 € 37.000.

Voor de jaren 2027 t/m 2029 ziet de gemeente juist weer een stijging in de uitgaven. Dit komt door de zero-emissie doelen die gesteld zijn, de nieuwe contracten die ingaan en de te verwachten indexaties. Wij stellen voor om deze kostenstijging te dekken uit de bestemmingsreserve.

2.5.1.k Regionale Sociale Dienst (RSD)
Voor de RSD is een bijstelling in de gemeentelijke begroting nodig voor dit jaar en komende jaren. Wij stellen voor om de gemeentelijke begroting af te stemmen op die van de RSD (SDL).

Op basis van de gewijzigde meerjarenbegroting 2025 zijn de kosten gestegen ten opzichte van de primitieve begroting 2025. In de najaarsnota 2024 is incidenteel voor 2024 bijgeraamd, omdat de bedragen voor 2025 nog niet definitief waren. De onderstaande bedragen moeten opgenomen worden in de voorjaarsnota 2025, waardoor de gemeentelijke begroting aansluit bij de begroting van RSD. Dat betekent dat voor 2025 een bedrag van € 282.000 en voor 2026 en een bedrag van € 285.000 moet worden bjigeraamd. Meerjarig leidt het tot dat de volgende wijzigingen van de budgetten:

2025: €282.000
2026: €285.000
2027: €0
2028: €0
2029: €58.000

De bestuursopdracht RSD loopt tot en met jaar 2026. In 2026 wordt met de bestuurders gesproken over de mogelijke voortzetting na 2026. Tot die tijd is het bedrag niet structureel doorgetrokken.

2.5.1.l Uitkeringen + SPUK
Daarnaast worden er hogere uitgaven verwacht op basis van de geprognotiseerde kosten voor de uitkeringen. In 2025 vallen de geprognotiseerde kosten € 1.139.000 hoger dan dat er begroot staat en vanaf 2026 is dit bedrag € 1.386.000. Daartegenover worden de inkomsten op basis van de voorlopige bijstandsuitkering beschikking structureel bijgesteld met € 1.188.282.

2.5.1.m Veilig Thuis
Veilig Thuis heeft een begroting die beleidsarm is en voornamelijk werkt op basis van meldingen (productie). Bij hogere instroom wordt de productie hoger en dat vraagt meer personele lasten voor de verwerking. De aanwezige reserve Veilig Thuis is onvoldoende om grote schommelingen op te vangen, de reserve is ook al deels aangesproken. De autonome ontwikkeling (reserve aanvullen en hogere instroom opvangen) houdt in dat de bijdragen van Veilig Thuis omhoog moeten. Dit betekent dat er in 2025 een bedrag van € 31.000 en vanaf 2026 € 63.000.

2.5.1.n MGR
In de onderstaande tabel zijn de gemeentelijke en de MGR-begroting opgenomen voor de jaren 2025 tot en met 2029. Voor de jaren 2025 en 2026 is een bijstelling van de gemeentelijke begroting benodigd. Vanaf 2027 is de gemeentelijke begroting hoger dan die van de MGR, aangezien de MGR alleen rekening houdt met een jaarlijkse uitstroom van SW-medewerkers van ongeveer 5%, terwijl de gemeentelijke begroting uitgaat van andere uitgangspunten.

Wij stellen voor om de gemeentelijke begroting af te stemmen op die van de MGR, met uitzondering van de jaren 2027 tot en met 2029. Dit betekent de volgende wijzigingen op de budgetten:
2025: € 24.000
2026: € 65.000
2027: € -36.000
2028: € -105.000
2029: € 159.000

2.5.1.o Bibliotheek
In de algemene uitkering is er middels een decentralisatie-uitkering een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de versterking van de bibliotheek en de uitvoering van de Zorgplicht. Dit bedrag is bestemd voor de Bibliotheek en zal vanaf 2025 structureel worden toegekend aan de gemeente. Wij stellen voor om de ontvangen decentralisatie-uitkering structureel beschikbaar te stellen op het budget.

2.5.1.p 1300 jaar Westervoort
De gemeente Westervoort bestaat in 2026 1300 jaar. In de voorjaarsnota van 2024 is een motie aangenomen om eenmalig een bedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen voor evenementen die samenhangen met Westervoort 1300 jaar in 2026. De verwachting is dat in 2025 al kosten worden gemaakt. Wij stellen voor om € 12.500 reeds beschikbaar te stellen in 2025.

2.5.1.r Aanbesteding sportveldenonderhoud

Het onderhoudscontract loopt af in 2025 en moet opnieuw worden aanbesteed. De aanbestedingsmarkt is op dit moment erg ongunstig. Het is de verwachting dat de kosten structureel stijgen met € 10.000 met ingang van 2026.

2.5.1.s Vervangingsopgave bomen

In Westervoort is nog geen structureel budget beschikbaar voor het vervangen van bomen. In het verleden is wel enkele jaren incidenteel een krediet beschikbaar gesteld. Het gaat om bomen die gekapt zijn in de afgelopen jaren door ziekte (o.a. essentaksterfte), droogte, storm etc. Om de bomen uit de belangrijkste groenstructuren te vervangen is eenmalig € 50.000 extra nodig. De voorbereiding start in 2025, De oplevering van het werk zal in 2026 zijn waardoor de kapitaallasten vanaf 2027 gaan lopen. De kapitaallast bedraagt € 1.833 per jaar.

2.5.1.t Deel huisvestingsmaatregel IKC de Hoge Hoeve uit IHP naar voren halen.

Stichting Innerwaard heeft op grond van de verordening een huisvestingsaanvraag ingediend voor het aanpassen van het bestaande schoolgebouw IKC de Hoge Hoeve.

Het bestuur motiveert de aanvraag dat de functionele kwaliteit van het gebouw afwijkt van de normatieve omvang van het gebouw. Kort gezegd er is voldoende ruimte, alleen niet de juiste ruimte. Het bestuur wil inpandig een 16de groepslokaal realiseren, zodat de school in iedere jaargang twee groepslokalen tot zijn beschikking heeft.

De gemeente bereidt binnen de voorgeschreven procedure van behandeling van huisvestingsaanvragen een besluitvoorstel voor, die de aanvraag afwijst. Op grond van de verordening is er onvoldoende grond voor toekenning. Temeer ook omdat in 2024 een Integraal Huisvestingsplan Basisonderwijs is vastgesteld, die een huisvestingsmaatregel vernieuwbouw bij IKC Hoge Hoeve plant in 2031.

Tegelijktijdig heeft de gemeente begrip voor de situatie op de werkvloer. De gemeente wil in Westervoort het basisonderwijs breed toegankelijk houden. Het college B&W is in gesprek met Stichting Innerwaard over hun voorstel waarin Innerwaard de gewenste aanpassing zelf voorfinanciert en na 2030 zal verrekenen met de gemeente als de volgende fase van het IHP2024, na herziening IHP, in werking treedt.

De gemeente vergoedt in 2026 wel het Eerste Inrichting en Onderwijspakket van het nieuwe lokaal conform verordening ad € 12.000.

2.5.1.u Dak De Nieuwhof (Rivierweg 1) waterdicht maken.

Er is veel lekkage in de Nieuwhof wat zich bij de huurders uit, onder andere de jeugdarts van het consultatiebureau en ook zijn er op diverse platen plafondplaten nat met alle gevolgen van dien. Dit was bij de inspectie van het gebouw waarop het MJOP gebaseerd is nog niet opgevallen. Nader onderzoek door de serviceaannemer voor het dak levert op dat er 15 jaar geleden technische fouten zijn gemaakt bij de renovatie van het dak. Er komt nog een aanvullend onderzoek door Bureau Dak Advies. Om het dak goed waterdicht te maken is een investeringskrediet nodig van € 75.000 waarbij we opmerken dat we deze deels kunnen samenvoegen met de verduurzaming zoals onder Nieuwe Wens en Wettelijk verplichte duurzaamheidsmaatregelen opgenomen.

De kapitaallasten zijn bij een afschrijvingstermijn van 25 jaar en een rente van 2% € 4.500. Deze kosten kunnen we niet via de huur terugvragen.

Investeringskredieten

2.5.1.v Wettelijk verplichte duurzaamheidsmaatregelen.

Om het maatschappelijk vastgoed aan de wettelijke duurzaamheidseisen te laten voldoen is een investeringsbedrag nodig van € 155.000. Onderbouwing hiervan is te vinden onder 2.4.1.d. Duurzaamheid maatregelen en besparing energielasten.

Programma 3 – Omgeving

Inleiding
In Westervoort is het goed leven en werken. De gemeente streeft naar een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er wordt ruimte gecreëerd voor gerichte ontwikkelingen en initiatieven.
Hoofddoelen:

A. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving,
B. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, die op de gemeente afkomt.

3.1 Externe ontwikkelingen

Economische ontwikkeling

De gemeente wil de lokale en regionale economie verstevigen. Om dat te bereiken wordt er binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan de verschillende opgaven samengewerkt. Binnen de Liemerse Ambassade werkt de gemeente met de andere Liemerse gemeenten samen op terreinen als economie, arbeidsmarkt en onderwijs. En wordt er verder uitvoering gegeven aan de thema's logistiek, maakindustrie, vrijetijdseconomie inclusief retail in de Liemerse Economische Visie.

Het nieuwe Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2025-2028 heeft, naast de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen, veel meer aandacht voor herstructurering en intensivering van bestaande terreinen dan het vorige RPW. In de Liemers worden momenteel nog bedrijfskavels uitgegeven in Montferland, Zevenaar en Duiven, waarbij onder meer netcongestie leidt tot stagnatie.

In 2024 is op Het Ambacht een nieuwe BIZ-periode ingegaan tot en met 2028, met deels een nieuw bestuur en een nieuwe parkmanager. Ondernemers, politie, brandweer en gemeente werken aan een schoon, heel en veilig bedrijventerrein. De mogelijkheden worden onderzocht om het terrein te voorzien van cameratoezicht.

Voor het centrum wordt gewerkt aan een integrale gebiedsontwikkeling om het levendig, dynamisch en toekomstbestendig te maken. Daartoe werkt de vastgoedeigenaar aan vernieuwing van De Wyborgh, onderzoekt de gemeente de mogelijke transformatie van het gemeentehuis en werken gemeente en vastgoedeigenaar samen aan de transformatie van de openbare ruimte.

De Woningnood/ -markt

De woningmarkt wordt nog steeds onderscheiden door hoge prijzen en het is voor inwoners nog steeds moeilijk om een voor hun situatie betaalbare en passende woning te vinden. Daarom moeten er snel meer woningen bij komen. Er staan ook grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunning (toename van het aantal 1 en 2 persoonshuishoudens) groeien. Zo zijn er tot 2040 zo'n 60.000 extra woningen nodig in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). Ook in de Liemers en in Westervoort blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig.

Het kunnen laten bouwen van deze aantallen woningen is een stevige opgave waar ook in regionaal verband hard aan wordt gewerkt. In 2020 en 2023 (Woondeal 2.0) zijn gemeenten binnen de Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en Rijk een langjarig partnerschap aangegaan voor een beter werkende woningmarkt. Het Rijk heeft in 2022 met alle provincies afspraken gemaakt over de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030, met als streven dat hiervan minimaal 2/3e deel betaalbaar is. Ook is de GMR vanwege de benodigde schaalsprong aangewezen als NOVEX ontwikkelgebied. Er wordt ook gewerkt aan nieuwe wetgeving (Wet versterking regie volkshuisvesting). De opgaven voor de versnelling van de woningbouw zijn dus groot maar onder meer door de oorlog in Oekraïne, de afgelopen jaren fors gestegen bouwkosten, een blijvend gebrek aan personeel, en het ontbreken van middelen om onrendabele toppen af te dekken is het realiseren van de noodzakelijke stevige betaalbare woningbouwopgave een grote uitdaging.

Netcongestie

De energietransitie is in volle gang. Dit leidt tot een enorme groei van opwek van duurzame elektriciteit en tot meer gebruik van elektriciteit voor verwarming, vervoer en apparatuur. Het landelijk en plaatselijk stroomnet heeft deze ontwikkelingen niet kunnen bijhouden. De noodzakelijke uitbreiding van verdeelstations en stroomkabels stagneert als gevolg van personeelsgebrek, ruimtelijke- en juridische procedures. Het stroomnet dreigt daardoor overbelast te raken: er is sprake van netcongestie. Dit kan leiden tot spanningsproblemen of zelfs storingen. Dit kan gevolgen hebben voor de economie en woningbouw.

De complexiteit in de zoektocht naar oplossingen voor de netcongestie zit hem in het zogenaamde ‘*maakbaarheidsgat*’. Het lukt niet om het elektriciteitsnet voldoende snel uit te breiden om te voorzien in de vraag naar netcapaciteit waardoor een maakbaarheidsgat ontstaat. Dit maakbaarheidsgat drukt het verschil uit tussen de netcapaciteit waar vraag naar is (en die gebouwd zou moeten worden) en de netcapaciteit die daadwerkelijk kan worden gebouwd. Om de netcongestie en het maakbaarheidsgat tegen te gaan wordt in zowel landelijk als ook provinciaal beleid (o.a. Actieplan Netcongestie Gelderland) ingezet op integraal programmeren. Als gemeente volgen wij deze lijn in grote lijn ook: we zetten in op snel meer infra realiseren, er wordt op projectniveau naar slimme oplossingen gezocht en we proberen zoveel als mogelijk netbewust te bouwen.

Aangezien er op dit moment nog geen bindend kader is op onderstationsniveau en Liander niet inzichtelijk heeft wat er op onderstationsniveau nog wel/niet gerealiseerd kan worden worden er voorlopig geen restricties of prioritering opgelegd aan woningbouwprojecten en bedrijventerreinen ontwikkeling in het kader van de netcongestie.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)/ Vitaal Landelijk Gebied Gelderland(VLGG) en Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX)

NPLG/VLGG

De huidige regering heeft het NPLG stop gezet. Dit heeft ook consequenties voor de Gelderse uitwerking, het VLGG. Omdat er veel minder middelen beschikbaar zijn gaat de provincie Gelderland middelen inzetten voor de ‘koplopers’ (gedefinieerd in het regioarrangement) in de GMR, ofwel een viertal gebiedsprocessen in het Groen-blauw raamwerk. We weten dat het perspectief op uitvoeringsgeld grotendeels nog ontbreekt, o.a. door het wegvallen van het NPLG. Ook ontbreken er een aantal voor onze regio belangrijke gebieden, zoals een deel van de Liemers. Desondanks stellen de vrijkomende middelen de

GMR wel in staat om voor de hele regio concreter uit te werken wat we willen doen en daarvoor elders financiering te zoeken. Hier wordt de komende tijd mee aan de slag gegaan.

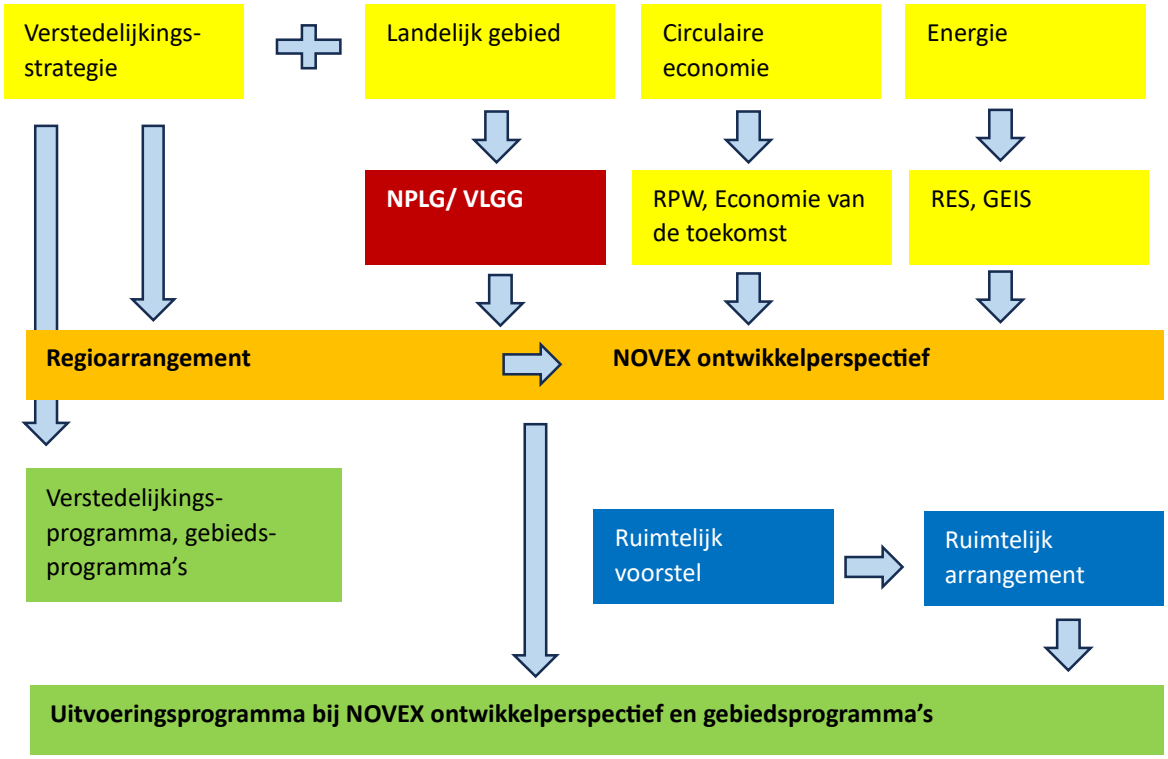
Groen/Blauw raamwerk

Het regioarrangement wordt vertaald in een uitvoeringsagenda Groen-Blauw raamwerk en landelijk gebied met een gebiedsgerichte aanpak. Voor de Liemers worden 3 belangrijke opgaven benoemd: Het Broek, de ontwikkeling van uitloopgebieden tussen Westervoort en Duiven, Duiven en Zevenaar en de ontwikkeling van de Gelderse Poort (relaties met IRM en PAGW). In de uitvoeringsagenda wordt aangegeven aan op welke manier, met welke ideeën, initiatieven en projecten en met welke partners we landschap, natuur, cultuurhistorie en ons landelijk gebied in de Groene Metropoolregio willen versterken. Ook wordt aangegeven waar financieringsbronnen gezien worden en hoe we willen organiseren dat deze financieringsbronnen ook daadwerkelijk beschikbaar komen voor het groen en blauw in de regio. Het tijdspad van de uitvoeringsagenda is gelijk aan die van het Regioarrangement, namelijk tot 2040. In de Liemers gaan we aan de slag met het Broek. Door het wegvallen van middelen vanuit het VLGG zijn we samen met GMR en provincie nog aan het uitwerken hoe precies. Het proces vanuit de Liemerse Ambassade met en voor de agrariërs wordt in 2025 afgerond. Deze input wordt gebruikt voor het vervolg. Ook de aanpak droogte wordt daarin meegenomen. Voor de tussengebieden worden verschillende paden bewandeld. Het tussengebied Westervoort-Duiven is al vertaald in een koersdocument dat in januari 2025 in de gemeenteraden is vastgesteld. Vanuit het NOVEX-ontwikkelperspectief wordt, samen met de GMR en Foodvalley, in 2025 gewerkt aan het definiëren van de potentiële stedelijke uitloopgebieden in de beide regio’s. De tussengebieden Westervoort-Duiven en Duiven-Zevenaar zijn een van deze mogelijke stedelijke uitloopgebieden.

NOVEX

In de Liemers (Westervoort, Duiven, Zevenaar en Doesburg) werken we aan de realisatie van de verstedelijkingsopgave zoals deze is vastgelegd in de Woondeal Groene Metropool Regio 2.0, de verstedelijkingstrategie (2022) en het Regioarrangement (2023) en het regionaal NOVEX-ontwikkelperspectief. Door de subregio's waaronder de Liemers is vanuit het NOVEX-ontwikkelperspectief een gebiedsprogramma / gebiedsagenda opgesteld. Het gebiedsprogramma voor de Liemers is in grote lijnen gereed en besproken in het Liemers bestuurlijk overleg Wonen/RO/NOVEX (de portefeuillehouders van de vier gemeenten). Deze documenten[1] samen, bepalen voor de Liemers de richting voor de lange termijn (2040). Vanuit de NOVEX-opgave, het MIRT onderzoek naar de spoorcorridor Utrecht-Arnhem-Duitse (UAD) grens en onze eigen spoorzones is de spoorzone Liemers door de provincie Gelderland als mogelijke Grootschalige Woningbouw Locatie voorgedragen bij het Rijk.

[1] Woondeal, Verstedelijkingsstrategie, Regioarrangement, NOVEX-ontwikkelperspectief en het gebiedsprogramma Liemers

Verstedelijkings-strategie
Landelijk gebied
Circulaire economie
Energie
NPLG/ VLGG
RPW, Economie van de toekomst
RES, GEIS
Regioarrangement
NOVEX ontwikkelperspectief
Verstedelijkings-programma, gebieds-programma's
Ruimtelijk voorstel
Ruimtelijk arrangement
Uitvoeringsprogramma bij NOVEX ontwikkelperspectief en gebiedsprogramma's

3.2 Wat gaan we daarvoor doen

Speerpunten

3.2.a Uitvoeren Woonvisie/Versnellen woningbouw + doorstroomcoach

Doel
De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Westervoort sluit aan bij de behoefte, initiatieven en ontwikkelingen in de samenleving. Voor de nieuwe buurten en wijken werkt de gemeente aan een goede mix van betaalbare huur- en koopwoningen voor met name jongeren, ouderen en één - en tweepersoonshuishoudens. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving en voldoende aanbod van betaalbare en passende woningen passend bij de huishoudenssituatie.

Toelichting
Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijk woonbeleid heeft met het opstellen van de Woonvisie 2021 vorm gekregen. De noodzaak hiertoe is inmiddels via de Nationale Woon- en Bouwagenda, het programma een duurzaam thuis, de Wet goed verhuurderschap, de Wet regie Volkshuisvesting en de nieuwe Woondeals ook op rijks-, provinciaal- en regioniveau vorm gekregen voor het langer zelfstandig thuis wonen, de grote (betaalbare) woningbouwopgave, de grote druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen, bevestigd. In de Woonvisie is een groot aantal doelen voor de komende jaren benoemd. Deze worden elke 2 jaar geconcretiseerd in een Woonagenda. Voor de jaren 2025-2026 is een Woonagenda opgesteld. Een van de belangrijkste doelen voor de komende 2 jaar is het programma Volkshuisvesting als opvolger van de Woonvisie en het continueren van het in 2025 gestarte traject van de doorstroomcoach.
Om aan de grote behoefte aan woningen te kunnen voldoen moet er flink worden doorgepakt op de reeds in beeld zijnde kleine en grote woningbouwlocaties. We bouwen naar behoefte de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment.

Om aan de grote behoefte aan woningen te kunnen gaan voldoen moet de voor woningbouw ingezette versnelling worden doorgezet. Daarvoor zijn zowel de al bekende inbreidingslocaties als het Centrum en Westervoort-Noord hard nodig. We willen de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. We stellen eisen op het gebied van betaalbaarheid, energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid. Met de Woondeal 2023 is geconstateerd dat er voor de regio nog een grotere woningbehoefte is dan tot nu toe berekend. Dit betekent dat er dus met blijvende prioriteit uitvoering gegeven moet worden aan woningbouw op de nu bekende locaties en dat er nog ruimte is om de komende jaren te zoeken naar aanvullende locaties, zoals de spoorzone.

Risico’s
Onvoldoende kunnen inzetten op monitoring, continuering van gemaakte afspraken, inzet op beleid en of woningbouwprojecten. Bij woningbouwlocaties specifiek zijn er in algemene zin risico’s als: onrendabele toppen, netcongestie, het niet kunnen vinden van personeel voor met name specialistische functies, afhankelijkheid van ontwikkelaar (bij locaties waar we een faciliterende rol hebben), stikstof, gerechtelijke uitspraken, doorlooptijd beroepsprocedures Raad van State etcetera. Verder is het uitblijven van de noodzakelijke besluiten een procesrisico om voldoende woningen op tijd te kunnen realiseren. Het beleid is daardoor onvoldoende effectief of woningbouwprojecten en/of de realisatie van woningen en de woonagenda schuiven daardoor op in de tijd.

Planning
Uitvoering geven aan de Woonvisie 2021, de Woonagenda en de Woondeal 2023, waaronder het doorpakken op woningbouwprojecten (huidige korte termijn plannen voor de komende twee tot vier jaar). De Woonvisie en woningbouwversnelling zijn gecombineerd met de Woondeal 2023 meerjarige processen die de komende jaren blijvend om grote inzet vragen. Voor de middellange termijn start naar aanleiding van de evaluatie en vooruitkijk van december 2024 de visievorming voor mogelijke nieuwe woningbouwlocaties op basis van de nieuwste prognose cijfers.

Financiën
Voor de uitvoering van de Woonvisie, inclusief de regionaal afgestemde Huisvestingsverordening en de uitvoeringskosten (SVN) van de nog lopende duurzaamheidsleningen, is jaarlijks structureel € 21.000 opgenomen in de meerjarenbegroting. Voor het opstellen van het waarschijnlijk vanaf 2026 verplichte programma Volkshuisvesting zijn voor 2025 en 2026 eenmalig extra middelen noodzakelijk. Het gaat in totaal om een bedrag van € 10.000 per jaar.
Vanuit de Wet goed verhuurderschap krijgen gemeenten, via de algemene uitkering, jaarlijks middelen van Rijk voor de uitvoering. Het is voor de uitvoering van belang dat deze middelen worden toegevoegd aan de middelen voor volkshuisvesting. Vanuit de Woonvisie 2021 en de Woonagenda 2025-2026 is in 2025 gestart met de doorstroomcoach. In 2025 worden deze middelen eenmalig gedekt uit de reguliere middelen voor uitvoering Woonvisie, waarmee er in 2025 verder geen middelen meer beschikbaar zijn voor andere doelen uit de Woonvisie. Om deze doorstroomcoach permanent mogelijk te maken zijn structurele middelen nodig ter grootte van € 15.000 per jaar.
Voor de woningbouw zijn de bestaande (extra) middelen vanuit de huidige ambtelijke formatie, subsidies, de voorbereidingskredieten, grondexploitaties en anterieure overeenkomsten vooralsnog afdoende dekking.

Participatie
De Woonagenda met daarin opgenomen de actuele informatie per doel wordt 2 maal per jaar met de gemeenteraad gedeeld.
Voor wat betreft woningbouw en verdere beleidsontwikkeling bepaalt de gemeente, afhankelijk van de situatie en de ontwikkeling hoe en in welke mate participatie wordt ingezet.

3.2.b Transitie naar een definitief omgevingsplan

Doel
Een definitief omgevingsplan waarin alle gemeentelijke verordeningen, regels voor de fysieke leefomgeving en bestemmingsplannen zijn opgenomen.

Toelichting
Met de komst van de Omgevingswet zijn alle ruimtelijk relevante regels (regels voor de fysieke leefomgeving) opgenomen in één tijdelijk omgevingsplan. Op dit moment zijn deze “losse” ruimtelijke regels, zoals bestemmingsplannen, verordeningen etc nog op zichzelf staand, maar het doel is dat de losse onderdelen in één definitief omgevingsplan hun plek krijgen.

Risico’s
Intern: ambtelijke capaciteit; extern: digitaal systeem (DSO)

Planning
Definitief omgevingsplan inclusief een digitaal (landelijk werkend) systeem 2031

Financiën
Tot en met 2029 dekt het budget vanuit de gemeentebegroting de noodzakelijke uitgaven om te komen tot één definitief omgevingsplan. Daarnaast is het noodzakelijk om in het nieuwe omgevingsplan actuele welstandsregels op te nemen. Daartoe moet eerst een nieuwe Welstandsnota worden opgesteld. Voor het traject richting een nieuwe welstandsnota, inclusief cultuurhistorische inventarisatie, is eenmalig € 25.000 benodigd.

Participatie
Kennisgevingsplicht en motiveringsplicht.

Speerpunten zonder financiële verplichtingen

3.2.c Duurzaamheid

Doel
Doelstellingen per programmalijn zijn:

- Energietransitie: 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050.
- Klimaatadaptatie: Klimaatbestendig en water robuust in 2050.
- Circulariteit: 100% circulair in 2050. De planning is meerjarig.

Toelichting
Het programma Duurzaamheid bestaat uit drie samenhangende programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Dwars door deze programmalijnen heen ontwikkelen we een integrale aanpak voor bedrijven(terreinen).

Risico's
Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen gezet worden richting de programmadoelstellingen. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo hebben we de afgelopen jaren gezien dat met name landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan. Ook is netcongestie een issue dat een (realisatie) risico vormt voor projecten met betrekking tot onder andere grootschalige opwek, elektrificatie van zowel bedrijfsprocessen als – transport en aardgasvrij.

Planning
De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate stevige aandacht vragen. Wettelijke doelstellingen, ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.

Financiën
Voor het de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft uw raad in totaal en structureel procesgeld beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn er de 'Klimaatgelden van Rijkswege beschikbaar gekomen waardoor er in totaal een budget beschikbaar is van 128K (excl. bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit heeft uw raad circa € 16.000 procesgeld beschikbaar gesteld tot en met 2025 (excl. Bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is totaal € 823.720 ter beschikking gesteld t/m 2027.

Participatie
De gemeente kan de ambities voor alle de drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het ‘hart’ van het programma geplaatst. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk en platform ’Samen1Nergie’ en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast werkt de gemeente met ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen), bereidt de gemeente samen met de klankbordgroep en juniorklankbordgroep nieuw beleid voor en haalt de gemeente nieuwe ideeën op en heeft de gemeente een stap gezet richting verenigingen en maatschappelijke organisaties.

3.2.d Ontwikkeling Westervoort Noord /Haalbaarheidsverplaatsing sportclubs

Doel
Verplaatsing sportclubs en ontwikkeling woningbouw in Westervoort Noord

Toelichting
In mei 2024 heeft de gemeenteraad de gebiedsvisie Westervoort Noord vastgesteld. Aansluitend is gestart met de stedenbouwkundige uitwerking. De opgave ten aanzien van waterberging in het gebied is hierbij leidend en inmiddels uitgewerkt. Ook is de ontsluiting (Brouwerslaan) en de locatie voor de basisschool in december 2024 met de omwonenden besproken. Voor de zomer van 2025 worden de uitgewerkte plannen besproken met de omwonenden. Voor het sportpark Westervoort zijn de benodigde gronden inmiddels aangekocht. De gemeenteraad heeft hiervoor in januari 2025 krediet verstrekt. De uitwerking van het plan voor het sportpark wordt begin 2025 gestart is samenspraak met de verenigingen.

Risico’s
Belangrijkste risico’s voor de ontwikkeling van Westervoort Noord zijn:
1. Stikstofbeleid
2. Ontwikkelingen op de woningmarkt
3. Verplaatsing Struyk Verwo
4. Financiën/budgetneutraliteit

Planning
Start bouw woningbouw en realisatie sportpark wordt voorzien in 2027.

Financiën
Vooralsnog is het een uitdaging om tot een sluitend plan te komen.

Participatie
De plannen voor de woningbouw worden voor de zomer met de klankbordgroep besproken. Daarna worden de plannen besproken met de omwonenden en overige belangstellenden. Na de zomer vindt een tweede ronde met klankbordgroep en omwonenden/belangstellenden plaats waar na het stedenbouwkundig plan ter vaststelling aan college en raad wordt aangeboden.

3.2.e Herstructurering centrum Westervoort

Doel
Westervoort wil een aantrekkelijke gemeente zijn voor ondernemers en de economische ontwikkeling in het winkelgebied stimuleren. Dit zorgt voor (het behoud van) werkgelegenheid en houdt het voorzieningenniveau voor inwoners in stand.

Toelichting
In 2021 is de Centrumvisie Westervoort opgesteld samen met stakeholders uit het centrum. In 2022 is deze visie uitgewerkt tot een schetsontwerp voor het winkelcentrum dat gesteund wordt door de eigenaar, de winkeliers en de gemeente. In 2024 is de planologische procedure voor de verbouwing van de Lidl en de bouw van woningen afgerond. De meeste winkels zijn verhuisd naar de nieuwe locatie. De bouw van de Lidl is afgerond en de nieuwe winkel is geopend in april 2025. De realisatie van de openbare ruimte nabij de Lidl is begonnen in voorjaar van 2025. De verdere realisatie van de openbare ruimte is voorzien vanaf begin 2026. Naast de plannen voor het winkelgebied onderzoekt de gemeente de transformatiemogelijkheden van het gemeentehuis. Ook wil het college onderzoeken of de ambities voor de spoorzone uit de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen nog meer kansen bieden voor het centrum. Uitgangspunt daarbij is dat de zoektocht naar aanvullende kansen niet ten koste gaat van de planning van het winkelcentrum.

Risico's
De gemeente is afhankelijk van derden. Denk hierbij aan de eigenaar van het winkelcentrum en winkeliers.
Als de transformatie van het gemeentehuis niet, niet volledig en/of niet tijdig wordt afgerond dan bestaat de kans dat de gemeente de ontvangen subsidie moet terugbetalen. Daarmee vervalt dan de dekking van de reeds gemaakte plankosten voor dit deel van het centrumplan.

Planning
Realisatie van de openbare ruimte wordt verwacht vanaf eind 2025/begin 2026.
Start woningbouw wordt verwacht na 2026-2027. Start van transformatie van delen van het gemeentehuis wordt verwacht na 2027. Voor de toegekende subsidie is de deadline van realisatie voor 2030.

Financiën
In de samenwerkingsovereenkomst zijn afspraken gemaakt met de eigenaar van het winkelcentrum over bijdrage plankosten. Deze plankosten zijn vooralsnog dekkend voor de ingezette voorbereiding uit het beschikbare budget. Plankosten en realisatie van de openbare ruimte worden gedekt uit de subsidie en het krediet van de gemeenteraad. Plankosten voor de studie naar het gemeentehuis worden opgepakt uit de beschikbare subsidie voor het gemeentehuis.

Participatie
Voor het centrum is een communicatie en participatieplan opgesteld. Voor de transformatie van De Wyborgh heeft de gemeente periodiek overleg met de ontwikkelaar en winkeliers. Bewoners en winkeliers worden betrokken bij de inrichting van de openbare ruimte door middel van een klankbordgroep.

3.2.f Natuur inclusieve gebiedsontwikkeling

Doel
Een natuurinclusieve gebiedsontwikkeling op gang helpen waarbij een ‘groenblauw raamwerk’ tot stand komt in combinatie met ontwikkel mogelijkheden voor landbouw, geclusterde sport- en recreatieve functies eventueel aangevuld met kleinschalige woonfuncties. Eén en ander in gezamenlijk opdrachtgeverschap met de gemeente Duiven.

Toelichting
Na uitgebreide participatie met grondeigenaren, sportverenigingen, een gezamenlijke raadsavond, een inloopavond en een goede samenwerking met een actieve klankbordgroep is gekomen tot een koersdocument. Een richtinggevend kwaliteitskader voor het tussengebied. Deze is in januari 2025 door beide gemeenteraden vastgesteld.

Toelichting
Na uitgebreide participatie met grondeigenaren, sportverenigingen, een gezamenlijke raadsavond, een inloopavond en een goede samenwerking met een actieve klankbordgroep is gekomen tot een koersdocument. Een richtinggevend kwaliteitskader voor het tussengebied. Deze is in januari 2025 door beide gemeenteraden vastgesteld.

Risico’s
Ontoereikend budget voor ambities in uitvoeringsplannen.

Planning
Naast het koersdocument is er een uitvoeringsagenda opgesteld waarin twee focusgebieden benoemd staan. Focusgebied ‘Sportpark Westervoort’ en focusgebied ‘Rivierweg’. Gestart wordt met focusgebied ‘Sportpark Westervoort. De uitvoering hiervan start in 2025. Voordat gestart kan worden met focusgebied ‘Rivierweg’ is eerst de plaatsing van de fietsburg SFR12 aan de orde. Daarna wordt gestart met de uitvoering van dit focusgebied.

Financiën
De uitvoering van focusgebied Sportpark Westervoort wordt gefinancierd door middel van de grondexploitatie van Westervoort Noord.

Participatie
Bij de totstandkoming van het koersdocument heeft uitgebreide participatie plaatsgevonden. Voor de uitvoering van de focusgebieden zal dit wederom plaatsvinden met de direct betrokkenen.

3.2.g Liemerse ambassade

Doel
Optimale regionale samenwerking tussen de Liemerse gemeenten met onderwijs en ondernemers.

Toelichting
De Liemerse Ambassade geeft onder meer uitvoering aan de Liemerse Economische Visie met als speerpunten vrijetijdseconomie inclusief retail logistiek en maakindustrie. Deze visie is opgesteld door de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Montferland en Doesburg. Daarnaast is de Liemerse Ambassade betrokken bij een regionale verkenning van de agrarische sector en is zij de indiener van de LEADER-aanvraag 2023-2027 voor de vijf Liemerse gemeenten.

Risico’s
De meerwaarde van de Liemerse Ambassade moet door alle betrokkenen gezien worden en

door de Liemerse Ambassade worden aangetoond. Extra inspanning is nodig om onderwijs en ondernemers beter aan te haken. De Liemerse Ambassade bestaat naast vertegenwoordigers van onderwijs en ondernemers formeel uit de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Doesburg en Montferland.

Planning
De Liemerse Ambassade is opgericht in september 2020 en geeft sindsdien onder meer uitvoering aan de Liemerse Economische Visie, één van hun belangrijkste taken. Inmiddels wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma voor 2024-2026.

Financiën
In de programmabegroting staat voor de Liemerse Ambassade voor 2025 en verder een bedrag van jaarlijks € 15.000 opgenomen. Voor uitvoering van de Liemerse Economische Visie 2024-2026 staat een bedrag opgenomen van jaarlijks € 18.000.

Participatie
Projecten die door de Liemerse Ambassade worden opgepakt, komen veelal vanuit de samenleving en er wordt in gezamenlijkheid uitvoering aan gegeven. Zoals het promoten van de logistiek en de vrijetijdseconomie, het Techniekpact en Perspectief in Zorg en Techniek.

3.3 Nieuwe Wensen

3.3.a Ontwikkeling Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 & Uitvoeringsprogramma 2026-2029

Op 14 april 2025 is de Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 in de gemeenteraad van Westervoort vastgesteld. Bij de Mobiliteitsvisie zit ook een Uitvoeringsagenda 2026-2029. De financiële vertaling van de mobiliteitsagenda vindt plaats met de behandeling van de Voorjaarsnota om de financiële gevolgen integraal af te kunnen wegen.

In de Uitvoeringsagenda Mobiliteit 2026-2029 staan de uit te voeren onderzoeken en de aanpassingen aan de gemeentelijke infrastructuur om de vastgestelde visie op mobiliteit te kunnen realiseren. De onderwerpen die hierin zijn opgenomen zijn zorgvuldig gekozen. Daarbij is gekeken naar urgentie, financiële haalbaarheid, koppelkansen met andere projecten en/of onderhoud, en ambtelijke capaciteit. Op die manier kunnen we efficiënt te werk gaan met een maximale positieve maatschappelijke impact op het gebied van verkeersveiligheid, actieve mobiliteit en bereikbaarheid.

De Mobiliteitsvisie en de Uitvoeringsagenda Mobiliteit 2026-2029 zijn door de raad vastgesteld op 14 april 2025. Daarbij heeft de raad besloten om de financiële gevolgen van de Uitvoeringsagenda integraal af te wegen in de Voorjaarsnota 2025. Vanwege de complexiteit wordt het totale financiële plaatje hieronder weergegeven, in de rij “Exploitatielasten per jaar – Toekomstig” staan de structurele lasten als gevolg van de Uitvoeringsagenda.

UITVOERINGSAGENDA MOBILITEIT WESTERVOORT	2026	2027	2028	2029
Investeringskredieten				
Bulkkrediet mobiliteit	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Het verbeteren van het bestaande loop- en fietsnetwerk	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Aanpak verkeersonveilige locaties	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Toegankelijk maken/houden openbare ruimte	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Projectkredieten				
Maximumsnelheid Kerkstraat naar 30 km/u	€ 10.000			
Veiligheid Kruispunt Rivierweg-Heilweg verbeteren	€ 230.000			
Verkeersveiligheid verbeteren wegvak 't Hoge Eind (nabij het Startblok)		€ 50.000		
Dorpsplein (wegvak) inrichten conform 30 km/u				€ 200.000
Incidentele Exploitatiebudgetten (Onderzoeken)				
Onderzoek tracé SFR De Liemers nabij Station en oversteek Dorpsplein	€ 20.000			
Parkeerdrukmeting		€ 30.000		
Parkeerbeleidsplan Opstellen			€ 30.000	
Structurele Exploitatiebudgetten				
Gedrags- en Educatie Budget	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Extra Personele Capaciteit Senior Verkeerskundige	€ 41.667	€ 41.667	€ 41.667	€ 41.667
Afschrijving investeringskredieten	€ 9.667	€ 3.333	€ 1.667	€ 1.667
Rente (2%)	€ -	€ 5.607	€ 1.933	€ 967
Exploitatielasten per jaar - Vanuit Uitvoeringsagenda	**€ 76.667**	**€ 101.940**	**€ 91.933**	**€ 59.300**
Exploitatielasten per jaar - Huidig	€ 12.333	€ 12.333	€ 12.333	€ 12.333
Exploitatielasten per jaar - Verzwaring	€ 64.333	€ 89.607	€ 79.600	€ 46.967

3.4 Wat gaat het kosten

Saldi 2025-2029 programma 3 Omgeving

		I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Speerpunten							
b	**Doorstroomcoach**	**S**		**15.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**
	Ontwikkeling Westervoort-Noord	**I**	**0**				
	Herstructurering centrum Westervoort	**I**	**0**				
c	**Definitief Omgevingsplan**	**S**					
d	**Welstandsnota**	**I**	**25.000**				
	Natuurinclusieve gebiedsontwikkeling	**I**	**0**				
	Liemerse ambassade	**I**	**0**				
	Duurzaamheid	**I**	**0**				
Wensen/Keuzemogelijkheden							
a	**Mobiliteitsvisie**	**S**		**64.333**	**89.607**	**79.600**	**46.967**
Autonome ontwikkelingen:							
a	**Herijking Omgevingsvisie**	**I**	**150.000**				
	Realisatiestimulans	**I**	**0**				
b	**Zwerfafval**	**S**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**
b	**Verwerkingskosten KCA**	**S**	**-29.350**	**-29.350**	**-29.350**	**-29.350**	**-29.350**
c	**Inzameling textiel**	**S**	**-5.000**	**-5.000**	**-5.000**	**-5.000**	**-5.000**
d	**Ketenovereenkomst verpakkingen**	**i**	**8.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
d	**Ketenovereenkomst verpakkingen**	**s**		**8.000**	**8.000**	**8.000**	**8.000**
d	**Dekking afvalstoffenheffing**	**s**		**-8.000**	**-8.000**	**-8.000**	**-8.000**
e	**Beheerpakket Greenpoint**	**S**	**21.667**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
f	**Inzet leges en degeneratiekosten voor structurele kosten**	**S**	**25.350**	**50.700**	**50.700**	**50.700**	**50.700**
f	**Inzet leges en degeneratiekosten voor structurele kosten**	**S**	**-25.350**	**-50.700**	**-50.700**	**-50.700**	**-50.700**
g	**Uitvoeren woonvisie/doorpakken woningbouw**	**I**	**10.000**	**10.000**			
	Totaal Programma 3		**220.317**	**104.983**	**120.257**	**110.250**	**77.617**
	waarvan incidenteel	I	193.000	10.000	0	0	0
	waarvan structureel	S	27.317	94.983	120.257	110.250	77.617

Autonome ontwikkelingen

3.4.1.a. Herijking/ actualisering Omgevingsvisie

De Omgevingsvisies (vastgesteld september 2021 (Westervoort) en januari 2022 (Duiven) zijn gelet op nieuwe wetgeving vanuit het Rijk, ontwikkelingen in de GMR (als NOVEX, Regioarrangement en de Woondeals) toe aan een herijking/actualisatie. Daartoe zal in 2025 een proces worden opgestart. In dit proces zal worden bepaald wat de scope van de herijking/ actualisatie van de Omgevingsvisie zal zijn en welke middelen en menskracht benodigd zullen zijn. Dit zal middels een bestuursopdracht bekrachtigd worden. De benodigde middelen voor een herijking zijn voor Westervoort naar verwachting € 150.000. Dit omdat er projectleiders capaciteit zal moeten worden ingehuurd en de Omgevingsvisie digitaal zal moeten worden opgesteld conform de eisen uit de Omgevingswet.

3.4.1.b. Realisatie stimulans

Het Rijk is voornemens om voor de versnelling van de woningbouw de realisatiestimulans in te gaan voeren. De regeling is momenteel in voorbereiding, en treedt naar verwachting eind 2025 of begin 2026 in werking. Met de realisatiestimulans ontvangen gemeenten straks een vast bedrag per betaalbare woning op het moment dat de woningen gerealiseerd zijn. Dit stimuleert de bouw van sociale huurwoningen, middenhuur woningen en betaalbare koopwoningen. De realisatiestimulans vervangt deels de verschillende specifieke uitkeringen. Hierdoor wordt voortaan niet het plan maar de prestatie beloond. Ook verlaagt dit de administratieve last voor het aanvragen van subsidies. Gemeenten moeten deze rijksgelden benutten voor volkshuisvestelijke doeleinden. Het kabinet stelt voor deze regeling € 2,5 miljard beschikbaar tot en met 2029. Omdat wij ook volop betaalbare woningen gaan realiseren is het waarschijnlijk dat ook wij middelen uit deze regeling gaan ontvangen. Omdat deze middelen bijdragen aan de betaalbare woningbouw willen we deze middelen gaan onderbrengen in een nog te vormen bestemmingsreserve volkshuisvesting. Uit deze bestemmingsreserve kan dan worden geput om projecten met volkshuisvestelijke doelen aan te jagen, bijvoorbeeld betaalbare woningbouwprojecten.

3.4.1.c. Zwerfafval

De Europese Single-use plastic (SUP) richtlijn leidt tot nieuwe regels over wegwerpplastic in Nederland. Vanaf 2025 wijzigt de vergoeding voor aanpak zwerfafval. Voorheen werd dit gedekt uit de zwerfafvalvergoeding, maar vanaf 2025 ontvangt de gemeente jaarlijks structureel een vergoeding vanuit de Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) Single-Use Plastics. Er is geen einddatum voor deze regeling.

De vergoeding komt binnen in de algemene uitkering. Het is wenselijk de vergoeding te blijven gebruiken voor de aanpak en opruimen van zwerfafval en deze structureel als budget op te nemen in de productenraming. De vergoeding is per inwoner €2,65 wat voor de gemeente Westervoort in totaal uitkomt op ongeveer €40.000,- per jaar. Met dit bedrag kunnen de huidige zwerfafvalactiviteiten gericht op participatie, preventie, bewustwording en gedragsverandering behouden blijven. Denk aan Rijnjutten, Landelijke Opschoondag, vuurwerkactie, knijpers en hesjes voor de schoonwandelaars en ondersteuning GoClean. Ook de (zwerf)afvallessen voor de basisscholen worden hieruit betaald. Deze activiteiten lopen in 2025 gewoon door, zonder dit geld moet alles per direct stoppen. Daarnaast kunnen nu ook kosten die Beheer Buiten maakt voor het opruimen en verwerken van zwerfafval, dumpingen en bijplaatsingen worden vergoed.

3.4.1.d. Verwerkingskosten KCA depot Kringloopbedrijf 2Switch

De verwerkingskosten van het ingezamelde KCA bij Kringloopbedrijf 2Switch zijn meegenomen in de Circulus DVO. In de begroting van Westervoort voor 2025 zijn deze kosten dubbel opgenomen. Dit levert een voordeel op van € 29.350.

3.4.1.e. Inzameling textiel en Besluit UPV Textiel

De overheid heeft als doel om in 2030 50% van het op de markt gebrachte textiel na inzameling te recyclen en om15% na inzameling te hergebruiken binnen Nederland. In de textielketen is een belangrijke rol voor gemeenten weggelegd. Zij zijn op basis van de Wet Milieubeheer verantwoordelijk voor de gescheiden inzameling van afgedankt textiel. Vanaf 1 juli 2023 geldt de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor textiel. Dit houdt in dat producenten/importeurs van textiel verantwoordelijk zijn voor de gescheiden inzameling, hergebruik en recycling en het organiseren en financieren van een innamesysteem. Gemeenten blijven een zorgplicht voor de inzameling houden.

De gemeente Westervoort heeft een contract met 2Switch voor de inzameling van textiel. 2Switch ontvangt vanaf 1 januari 2025 voor het opschonen en sorteren van textiel van de Stichting UPV textiel een garantievergoeding. Op basis van een kostprijsonderzoek worden de vergoedingen voor na 2025 bepaald. De markt voor tweedehands textiel staat onder grote druk, opbrengsten dalen en de kosten stijgen. Westervoort ontving de afgelopen jaren geen vergoeding meer voor het ingezamelde textiel van 2Switch. De gemeente Westervoort en 2Switch zijn overeengekomen dat Westervoort per 1 januari 2025 een vergoeding van 5 cent per kilo van 2Switch ontvangt voor het ingezamelde textiel. Afspraak is de situatie ieder kwartaal te monitoren en te evalueren. Hierdoor ontvangt de gemeente Westervoort ca. € 5.000 aan opbrengsten voor het textiel.

3.4.1.f. Ketenovereenkomst verpakkingen

De VNG heeft in 2024 de Ketenovereenkomst met Verpact tussentijds opgezegd. Dit komt door discussiepunten over bijvoorbeeld afkeur, kwaliteit en de hoogte van de vergoeding voor kunststof verpakkingen. Nu wordt er gewerkt aan nieuwe afspraken die gemeenten meer voorspelbaarheid en duidelijkheid geven over de kostenvergoeding voor inzameling, meer zicht bieden op recycling en circulariteit van de door gemeenten ingezamelde afvalstromen én meer transparantie verschaffen over tussentijdse metingen en onderzoeken. Voor 2025 zijn de bestaande afspraken verlengd. De verwachting is dat de herziene afspraken, waarbij de hoogte van de vergoeding afhankelijk is van de kwaliteit van het ingezamelde PMD, ingaan per 1 januari 2026. Voor een goede kwaliteit van het PMD willen wij daarom samen met Circulus in het najaar 2025 een PMD-campagne houden, met communicatie, maar ook met controles van de PMD-zakken (Project Schone Stromen). Voor de uitvoering van dit project is cofinanciering beschikbaar vanuit Verpact. Kosten voor uitvoering van het project bedragen ca. € 8.000. Vanaf 2026 worden deze kosten verrekend in de afvalstoffenheffing.

3.4.1.g. Aanschaf nieuw beheerpakket

Een beheerpakket voor de openbare ruimte is een randvoorwaarde om de openbare ruimte te kunnen beheren en meer jaren onderhoud en vervangingen te kunnen plannen. Het draagt daardoor bij aan het meer jarig de kosten te kunnen voorspellen. Een beheerpakket is ook noodzakelijk voor het inzichtelijk krijgen van de mogelijkheden tot samenloop in vervangingsopgaven.

Enkele jaren geleden zijn we overgegaan van een groot en duur beheerpakket (XEIZ) naar een klein en goedkoop beheer pakket voor de openbare ruimte. Het is toen een bezuiniging geweest. Het pakket is aangeschaft na een zorgvuldig project dat geleid werd door de RID voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar. Er is toen

gekozen voor het beheerpakket Kikker wat nu Brutus heet. De afgelopen jaren hebben we ons met dit pakket kunnen redden.

In de aanbesteding van het beheerpakket was ook opgenomen dat bepaalde data ook bijgehouden moest kunnen worden. Die mogelijkheden had het pakket nog niet maar zou door ontwikkeld worden. Nu na enkel jaren merken we dat het doorontwikkelen van het beheerpakket stil staat. Het bedrijf wat erachter zit is erg klein en er is geen intentie om te groeien. We kunnen daardoor niet door met dit pakket. Andere pakketten zijn in de jaren verder doorontwikkeld. We hebben daarom samen met Zevenaar gekeken naar mogelijkheden.

Ook willen we aan gaan sluiten bij een standaard die is ontwikkeld voor informatie beheer voor de openbare ruimte. Dit is het Informatie Model Beheer Openbare Ruimte (IMBOR). De huidige standaard hebben we in de Liemers zelf ontwikkeld maar is lastig bij te houden bij personeelswisselingen.

Een eerste zoektocht levert een aantal pakketten op die wel de mogelijkheden hebben om data voor het beheer van het openbare gebied op een efficiënte manier bij te houden. Die pakketten zijn wel een stuk duurder. De extra kosten voor een nieuw pakket bedragen jaarlijks € 30.000. De incidentele kosten voor de datamigratie, cursussen voor het nieuwe beheerpakket en aansluiten bij IMBOR bedragen € 35.000. We streven erna om direct na de zomer van 2025 over te gaan.

De extra kosten voor gemeente Westervoort bedragen € 21.667 in 2025 en € 10.000 de jaren erna.

3.4.1.h. Inzet opbrengsten leges en degeneratiekosten voor structurele kosten

Afgelopen jaren hebben we sterk wisselende opbrengsten voor leges en degeneratie voor kabels en leidingen gekregen. De lijn die we zien is wel dat de inkomsten stijgen. Afgelopen jaren is dat enigszins getemperd omdat Delta met de aanleg van Glasvezel het toezicht zelf wilde regelen waardoor we minder inkomsten hadden.

	2024	2023	2022	2021	2020
Opbrengsten Leges en Degeneratievergoedingen	153.000	175.000	281.000	63.000	63.000

Jaarlijks is een opbrengst van € 17.000 begroot. Het overige deel wordt gestort in de voorziening wegenonderhoud om herstelkosten die optreden als gevolg van latere zetting van de ondergrond te dekken.

Duidelijk is wel dat we veel meer werk hebben aan kabels en leidingen als gevolg van de vervangingsopgaves, energietransitie en nieuwbouwplannen. De laatste jaren is hier een medewerker op ingehuurd omdat het ten koste ging van onderhoud van wegen en de integrale afweging van beheer en onderhoud. Inhuur is duurder dan een medewerker vast werven.

Een deel van de werkzaamheden rondom kabels en leidingen zit in de voorbereiding en een deel in de uitvoering. We moeten in de voorbereiding de vergunningaanvraag behandelen en instemming afgeven. Voor nieuwe aanvragen moeten we voorkeurstracés aangeven. Voor aanvang van de werkzaamheden moet er een nul schouw worden uitgevoerd. Tijdens de werkzaamheden houden we toezicht en na afronding van de werkzaamheden moeten we een na opname doen. Daarnaast vergt het coördinatie om

alle werkzaamheden af te stemmen en proactief aan te geven bij de netbeheerders. Omdat er inkomsten tegenover staan willen we een deel van de inkomsten structureel inzetten voor het inzetten van personeel. We willen dit doen omdat het risico op terugloop in dit werk zeer gering is. De opbrengsten aan legeskosten en degeneratiekosten als gevolg van de energietransitie, woningbouw en de vervangingsopgave is naar verwachting de komende jaren meer dan voldoende om de kosten voor capaciteit te dekken. Totaal is hiervoor 0,85 FTE aan coördinatie en voorbereiding nodig en 0,75 FTE aan toezicht nodig. De kosten hiervoor bedragen € 130.000 en worden gedekt uit de inkomsten van kabels en leidingen. De kosten voor Westervoort bedragen dan € 50.700 per jaar. Omdat 2025 geen heel jaar is bedragen de kosten in 2025 € 25.350. De kosten zullen vanaf 2026 in de begroting 1Stroom worden opgenomen. Daartegenover zal een verhoging van de opbrengst van de leges worden geboekt zodat dit verhaal budgettair neutraal kan worden verwerkt.

3.4.1.i. Uitvoeren Woonvisie doorpakken woningbouw

Voor de uitvoering van de Woonvisie en doorpakken woningbouw is voor het opstellen van het waarschijnlijk vanaf 2026 verplichte programma Volkshuisvesting voor 2025 en 2026 eenmalig extra middelen noodzakelijk. Het gaat in totaal om een bedrag van € 10.000 per jaar.

Bijlage 1: Visie & Missie college Gemeente Westervoort

Inleiding

Eind 2024 heeft het college van Westervoort in een aantal gesprekken gedachten gevormd over zijn visie en missie met als doel:

- koers voor de periode tot de verkiezingen
- richting aan project Financieel Gezond
- basis voor een corporate communicatiestrategie

Financiën en gebrek aan menskracht dwingen ons na te denken over de toekomst. Maar dit is niet de belangrijkste drijfveer van het college. Uitgangspunten van het college zijn:

- duurzaam, toekomstbestendig beleid
- gericht op goed leven in Westervoort
- goede verdeling van financiën
- vertrouwen in de kracht van de inwoner/samenleving
- oog voor het klimaat
- mogelijkheden om te blijven investeren in de samenleving

In Westervoort kun je goed leven, wonen en werken

Westervoort is een duurzame gemeente. Dat wil zeggen dat de kwaliteit van de samenleving, de economie, de omgeving en de woningen elkaar versterken en een goed leven bevorderen. Mensen kennen elkaar en helpen elkaar. Er is een sterk verenigingsleven. En voor wie het nodig heeft is er noodzakelijke ondersteuning. Iedereen kan meedoen en zichzelf ontwikkelen. We doen het met elkaar.

De gemeente en inwoners werken als partners samen aan een goed leven

Er is een goede balans tussen zelfredzaamheid en zorg en in de verdeling van financiën tussen het sociaal domein en andere taken. Wij zien de eigen kracht van iedere inwoner en het netwerk daaromheen. Wij maken mensen niet afhankelijk van de overheid. Waar nodig ondersteunt de gemeente inwoners en organisaties.

Bestuurlijke hoofdthema’s

- Financiën op orde
- Herstructurering Sociaal Domein en bevorderen van welzijn en preventie
- Bouwen aan een divers woningaanbod en een duurzame leefomgeving
- Inzet op samenwerking met andere gemeenten om krachten te bundelen en de begroting op lange termijn in balans te brengen

Bijlage 2: Totaaloverzicht Autonome ontwikkelingen

		I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi 2025-2029 programma 1 Bestuur							
Autonome ontwikkelingen:							
a	**OZB woningen**	**I**	**160.828**				
b	**OZB niet woningen**	**I**	**31.232**				
b	**OZB niet woningen**	**S**	**4.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**
b	**OZB niet woningen**	**I**	**13.000**				
c	**Hondenbelasting**	**S**	**10.650**	**3.900**	**3.900**	**3.900**	**3.900**
c	**Hondenbelasting**	**S**	**-10.500**	**-10.500**	**-10.500**	**-10.500**	**-10.500**
d	**VGGM**	**S**	**0**	**47.000**	**47.000**	**47.000**	**47.000**
e	**onderhoud maatschappelijk vastgoed**	**S**	**41.399**	**41.399**	**41.399**	**41.399**	**41.399**
f	**energiekosten maatschappelijk vastgoed**	**S**	**30.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**
g	**Verbouwing RID**	**S**		**30.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**
g	**Huurinkomsten RID**	**S**		**-30.000**	**-30.000**	**-30.000**	**-30.000**
i	**Decembercirculaire**	**S**	**-25.000**	**-45.000**	**-82.000**	**-306.000**	**-306.000**
j	**Gevolgen voorjaarsnota rijk 2025**	**S**	**-586.000**	**-1.847.000**	**-1.795.000**	**-597.000**	**-660.000**
j	**1Stroom**	**S**		**-49.000**	**-175.000**	**-108.000**	**302.000**
k	**Groene Metropool Regio**	**S**		**-10.000**	**-10.000**	**-10.000**	**-10.000**
l	**Nieuwe CAO**	**S**		**-504.000**	**-531.000**	**-555.000**	**-580.000**
	Totaal Programma 1		**-330.391**	**-2.339.201**	**-2.477.201**	**-1.460.201**	**-1.138.201**
	waarvan incidenteel	I	205.060	0	0	0	0
	waarvan structureel	S	-535.451	-2.339.201	-2.477.201	-1.460.201	-1.138.201

Saldi 2025-2029 programma 2 Maatschappij							
Autonome ontwikkelingen:							
a	**Wmo hulpmiddelen**	**S**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
	Wmo vervoersvoorzieningen	**S**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
b	**Maatwerkvoorziening Wmo**	**S**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**
c	**Subsidies Maatschappelijke ondersteuning**	**S**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
d	**Clientondersteuning**	**S**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
e	**Individuele voorzieningen Jeugd**	**S**	**175.000**	**175.000**	**175.000**	**175.000**	**175.000**
f	**Onderwijsachterstanden**	**I**	**584.000**	**525.600**			
f	**SPUK OAB**	**I**	**-584.000**	**-525.600**			
g	**Wet Inburgering**	**I**	**312.418**				
g	**SPUK Inburgering**	**I**	**-312.418**				
h	**Bemoeizorg**	**I**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**
h	**Dekking BR Beschermd wonen**	**I**	**-20.000**	**-20.000**	**-20.000**	**-20.000**	**-20.000**

i	**VGGM**	**I**	**147.000**	**198.000**			
j	**Doelgroepenvervoer**	**I**	**-40.000**	**-37.000**			
k	**RSD**	**I**	**282.000**	**285.000**	**0**	**0**	**58.000**
l	**Uitkeringen**	**S**	**1.139.000**	**1.386.000**	**1.386.000**	**1.386.000**	**1.386.000**
l	**SPUK Uitkeringen**	**S**	**-1.188.282**	**-1.188.282**	**-1.188.282**	**-1.188.282**	**-1.188.282**
m	**Veilig thuis**	**S**	**31.000**	**63.000**	**63.000**	**63.000**	**63.000**
n	**MGR**	**I**	**24.000**	**65.000**	**-36.000**	**-105.000**	**159.000**
o	**Bibliotheek**	**S**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**
p	**1300 jaar Westervoort**	**I**	**12.500**	**-12.500**			
r	**Aanbesteding sportveldenonderhoud**	**S**		**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
s	**Vervangen bomen**	**S**			**1.833**	**1.833**	**1.833**
t	**IKC de Hoge Hoeve**	**I**		**12.000**			
u	**Dakreparatie De Nieuwhof**	**S**		**4.500**	**4.500**	**4.500**	**4.500**
	Totaal Programma 2		**852.218**	**1.230.718**	**686.051**	**617.051**	**939.051**
	waarvan incidenteel	I	425.500	510.500	-36.000	-105.000	217.000
	waarvan structureel	S	426.718	720.218	722.051	722.051	722.051

Saldi 2025-2029 programma 3 Omgeving

Autonome ontwikkelingen:

a	**Herijking Omgevingsvisie**	**I**	**150.000**				
	Realisatiestimulans	**I**	**0**				
b	**Zwerfafval**	**S**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**
b	**Verwerkingskosten KCA**	**S**	**-29.350**	**-29.350**	**-29.350**	**-29.350**	**-29.350**
c	**Inzameling textiel**	**S**	**-5.000**	**-5.000**	**-5.000**	**-5.000**	**-5.000**
d	**Ketenovereenkomst verpakkingen**	**s**		**8.000**	**8000**	**8000**	**8000**
d	**Dekking afvalstoffenheffing**	**s**		**-8.000**	**-8.000**	**-8.000**	**-8.000**
d	**Ketenovereenkomst verpakkingen**	**SI**	**8.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
e	**Beheerpakket Greenpoint**	**S**	**21.667**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
f	**Inzet leges en degeneratiekosten voor structurele kosten**	**S**	**25.350**	**50.700**	**50.700**	**50.700**	**50.700**
f	**Inzet leges en degeneratiekosten voor structurele kosten**	**S**	**-25.350**	**-50.700**	**-50.700**	**-50.700**	**-50.700**
g	**Uivoeren woonvisie/doorpakken woningbouw**	**I**	**10.000**	**10.000**			
	Totaal Programma 3		**195.317**	**25.650**	**15.650**	**15.650**	**15.650**
	waarvan incidenteel	I	160.000	10.000	0	0	0
	waarvan structureel	S	35.317	15.650	15.650	15.650	15.650

Totaal Voorjaarsnota Autonome Ontwikkelingen 2025		**717.144**	**-1.082.833**	**-1.775.500**	**-827.500**	**-183.500**
waarvan incidenteel	I	790.560	520.500	-36.000	-105.000	217.000
waarvan structureel	S	-73.416	-1.603.333	-1.739.500	-722.500	-400.500

Bijlage 3: Totaaloverzicht Speerpunten en Wensen

		I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi 2025-2029 programma 1 Bestuur							
Speerpunten							
Wensen/Keuzemogelijkheden							
a	**Noodstroomvoorziening gemeentehuis - Kapitaalslasten**	**S**			**6.000**	**6.000**	**6.000**
b	**Welkomstpakket nieuwe inwoners**	**S**		**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**
	Totaal Programma 1		**0**	**3.000**	**9.000**	**9.000**	**9.000**
	waarvan incidenteel	I	0	0	0	0	0
	waarvan structureel	S	0	3.000	9.000	9.000	9.000
Saldi 2025-2029 programma 2 Maatschappij							
Speerpunten							
	Poort voor de poort						
Wensen/Keuzemogelijkheden							
a	**Versterken van de lokale toegang**	**I**		**200.000**	**200.000**	**200.000**	
a	**Versterken van de lokale toegang**	**S**		**0**	**-210.000**	**-420.000**	**-525.000**
b	**Sociaal loket**	**I**	**16.000**	**32.000**	**32.000**	**32.000**	
c	**Ondersteuning voorliggende voorzieningen**	**I**	**100.000**	**150.000**	**150.000**		
c	**Dekking BR Beschermd wonen**	**I**	**-116.000**	**-182.000**	**-182.000**	**-32.000**	
d	**Duurzaamheidsmaatregelen - Kapitaalslasten**	**S**			**15.500**	**15.500**	**15.500**
d	**Duurzaamheidsmaatregelen - Besparing energielasten**	**S**			**-15.500**	**-31.000**	**-31.000**
	Totaal Programma 2		**0**	**200.000**	**-10.000**	**-235.500**	**-540.500**
	waarvan incidenteel	I	0	200.000	200.000	200.000	0
	waarvan structureel	S	0	0	-210.000	-435.500	-540.500
Saldi 2025-2029 programma 3 Omgeving							
Speerpunten							
b	**Doorstroomcoach**	**S**		**15.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**
	Ontwikkeling Westervoort-Noord	**I**	**0**				
	Herstructurering centrum Westervoort	**I**	**0**				
c	**Definitief Omgevingsplan**	**S**					
d	**Welstandsnota**	**I**	**25.000**				
	Natuurinclusieve gebiedsontwikkeling	**I**	**0**				
	Liemerse ambassade	**I**	**0**				
	Duurzaamheid	**I**	**0**				
Wensen/Keuzemogelijkheden							
a	**Mobiliteitsvisie**	**S**		**64.333**	**89.607**	**79.600**	**46.967**
	Totaal Programma 3		**25.000**	**79.333**	**104.607**	**94.600**	**61.967**

waarvan incidenteel	I	25.000	0	0	0	0
waarvan structureel	S	0	79.333	104.607	94.600	61.967

Totaal Voorjaarsnota speerpunten en wensen 2025		**25.000**	**282.333**	**103.607**	**-131.900**	**-469.533**
waarvan incidenteel	I	**25.000**	**200.000**	**200.000**	**200.000**	**0**
waarvan structureel	S	**0**	**82.333**	**-96.393**	**-331.900**	**-469.533**

Bijlage 4: Voorlopig goedgekeurde kostenbesparing

Overzicht van maatregelen m.b.t. kostenreducatie						
Nr	Voorstel	Programma	2026	2027	2028	2029
1	Bijstellen budget clientervaringsonderzoek	P2	2.000	2.000	2.000	2.000
2	Stoppen subsidie WMO-raad Westervoort	P2	8.500	8.500	8.500	8.500
3	Terugbrengen inzet leerplicht	P2	25.000	25.000	25.000	25.000
4	Stopzetten subsidie voor reguliere peuters	P2	82.000	82.000	82.000	82.000
5	Een 5% bezuiniging op gezondheidszorg (VGGM - GGD)	P2	32.650	32.650	32.650	32.650
6	Beperking inzet leerlingenvervoer	P2	14.500	23.000	34.800	43.600
8	Jongerenwerk deels bezuinigen	P2	70.000	70.000	70.000	70.000
13	Inzetten op verder exploiteren Huize Vredenburg	P1	0	10.000	10.000	10.000
17	Verkoop van Noordelijke Parallelweg	P1	3.000	3.000	3.000	3.000
18	Stoppen met ruimen van hondenpoep op de hondenuitlaatstroken.	P1	-15.000	20.000	20.000	20.000
21	Stoppen met sportbeleid en de uitvoering ervan.	P2	6.000	6.000	6.000	6.000
22	Stoppen met beweegteam	P2	34.000	34.000	34.000	34.000
36	Stopzetten van de gemeentelijke ondersteuning aan SHO	P2	18.000	18.000	18.000	18.000
37	Verlaging kwaliteitsniveau onkruidbestijding verhardingen	P2	24.000	19.000	14.000	-1.000
43	Stoppen met boomfeestdag	P2	4.000	4.000	4.000	4.000
44	Efficiency maatregelen bij alleen maatschappelijke begeleiding	P2	10.000	10.000	10.000	10.000
50	Stoppen met deelname aan de GMR	P3	32.000	32.000	32.000	32.000
51	Stoppen met deelname aan de GMR	P3	26.717	26.717	26.717	26.717
52	Stoppenzetten handgeld het Ambacht	P3	10.000	9.000	9.000	9.000
63	Terugbrengen activiteiten Klimaatadaptatie (KA) en Biodiversiteit (BD)	P3	108.000	108.000	108.000	108.000
64	Mogelijk dubbele dekking beweegteam	P2	174.000	174.000	174.000	174.000
68	Taakstelling van 5% opleggen aan de VNG.	P1	1.400	1.400	1.400	1.400
69	Taakstelling van 5% opleggen op veiligheid (VGGM - brandweer)	P1	40.000	40.000	40.000	40.000
70	Beperken van de vergoeding op de dienstreizen	P1	2.000	2.000	2.000	2.000
75	10% korten op Santé Partners	P2	60.000	60.000	60.000	60.000
76	Afschaffen mantelzorgwaardering	P2	30.000	30.000	30.000	30.000
77	Stoppen met diverse subsidies onderwijsactiviteiten	P2	15.000	15.000	15.000	15.000
78	Inzet minimabeleid minimaliseren	P2	100.000	100.000	100.000	100.000
81	Gedeeltelijk het kosten van het vegen doorbelasten in de rioolheffing.	P2	25.000	25.000	25.000	25.000
91	Tweejarige pilot jeugdhulpexpertise t.b.v. kinderopvang	P2	0	20.000	0	0
92	Post positieve gezondheid maximaal 50.000 bezuinigen.	P2	50.000	0	0	0
95	Nieuwe aanbesteding voor PMD zakken door Circulus	P3	10.000	10.000	10.000	10.000
97	Stopzetten budget inclusie	P2	10.000	0	0	0
98	€25.000 bezuinigen op het beschikbare budget voor SMI	P2	25.000	25.000	25.000	25.000
	Totale opbrengst kostenreductie		1.037.767	1.045.267	1.032.067	1.025.867

Bijlage 5: Voorlopig goedgekeurde belastingen

Uitgangspunt voor de doorvoering van belastingmaatregelen					
Belastingen		**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
OZB woningen - inflatie	3,18%	108.120	108.120	108.120	108.120
OZB woningen - extra	15%	510.000	510.000	510.000	510.000
OZB woningen - inflatie	3,18%	20.988	20.988	20.988	20.988
OZB niet woningen	15%	99.000	99.000	99.000	99.000
Hondenbelasting		24.000	24.000	24.000	24.000
Totaal opbrengst belastingmaatregelen		762.108	762.108	762.108	762.108

Bijlage 6: Investeringskredieten

Investeringskredieten			
Bestemming	Gevraagd krediet	Rente per jaar	Lasten per jaar
Noodstroomvoorsziening gemeentehuis Westervoort	50.000	2%	6.000
Verbouwing RID	250.000	2%	30.000
Duurzaamheid maatregelen en besparing energielasten	155.000	2%	15.500
Vervangen bomen	50.000	2%	1.833
Dakreparatie de Nieuwhof	75.000	2%	4.500